

1 ponedjeljak, 29.11.2004.
2 [Otvorena sednica]
3 [Optuženi je ušao u sudnicu]
4 ... Početak u 09.09h
5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.
7 Izvolite sjesti.
8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro. Molim predstavnicu
9 Tajništva da najavi predmet.
10 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Ovo je predmet IT-00-39-T, *Tužiteljstvo*
11 *protiv Momčila Krajišnika*.
12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala predstavnici Tajništva.
13 Gospodine Tieger, jeste li spremni nastaviti sa glavnim ispitivanjem
14 gospodina Mandića?
15 G. TIEGER: [simultani prevod] Da.
16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim onda sudsku poslužiteljicu da
17 uvede gospodina Mandića i gospodina Tomića u sudnicu.
18 [Pravni zastupnik svedoka je ušao u sudnicu]
19 [Svedok je ušao u sudnicu]
20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine Mandiću. Dobro
21 jutro, gospodine Tomiću.
22 SVEDOK: Dobro jutro, časni Sude.
23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Htio bih Vas podsjetiti da ste još
24 uvijek pod svečanom izjavom koju ste dali na početku svog iskaza da ćete
25 govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine.
26 Gospodine Tieger, nastavite.
27 SVEDOK: MOMČILO MANDIĆ [nastavak]
28
29
30

1 Ispituje g. Tieger: [nastavak]
2 [Tužilac ispituje putem prevodioca]
3 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.
4 P: Dobro jutro.
5 O: Dobro jutro, gospodine Tužioče.
6 G. TIEGER: [simultani prevod] Idući dokazni predmet Tužiteljstva ima ERN
7 oznaku 0084-8625. To je naredba od 13.07.1992., generala Subotića, i objavljena
8 je u *Službenom glasniku*. I, ispravka, tada je to bio pukovnik Subotić, ministar
9 obrane.
10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koji će to biti broj dokaznog predmeta?
11 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P443.
12 G. TIEGER: [simultani prevod]
13 P: Daću Vam par minuta da pogledate taj dokument, a onda ću Vam skrenuti
14 pažnju na točku 19, na samom dnu dokumenta, iznad imena i potpisa gospodina
15 Subotića.
16 U točki 18 /u engleskom transkriptu: "19"/ stoji: "Komisija za razmjenu
17 zarobljenika koja djeluje pod nadležnošću Ministarstva pravde Srpske Republike
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Bosne i Hercegovine će funkcionirati i kao informativni biro za pružanje
2 informacija o zarobljenima."

3 Kao prvo, gospodine Mandiću, da li točka 18 /u engleskom transkriptu:
4 "19"/ spominje Komisiju za razmjenu o kojoj smo mi razgovarali za vrijeme Vašeg
5 svjedočenja?

6 O: Da.

7 P: Što je predviđeno uputom iz točke 19, da će Komisija za razmjenu
8 funkcionirati kao informativni biro za informacije o uhvaćenima? Kakve je to
9 informacije trebalo pružati?

10 O: U ovoj t... u ovoj tački ove naredbe ministra odbrane Bogdana Subotića,
11 on obavještava da je Komisija za razmjenu zarobljenih lica pri Ministarstvu
12 pravde, a ne unutar Ministarstva pravde. Znači da je oslonjena na Ministarstvo
13 pravde, i misleći najvjerojatnije da... u...uz stručnu pomoć i sve ostalo što treba
14 Državnoj komisiji da pruži. I te da ta Komisija vrši ulogu biroa za
15 obavještavanje o zarobljenim licima. Znači da na čitavom području Republike
16 Srpske pravi jedinstvene spiskove i da obavještava nadležne vojne i policijske
17 strukture koliko gde ima zarobljenih lica. Kako smo prošli put rekli, formirana
18 je g... Državna komisija na nivou Vlade Republike Srpske. A, po mišljenju i
19 naredbi Bogdana Subotića, ova Komisija je pri Ministarstvu za pravdu, a ne
20 unutar Ministarstva pravde.

21 P: Gospodine Mandiću, molio bih Vas da pogledamo sada idući dokazni
22 predmet Tužiteljstva, a to je zapisnik sa 30. sjednice Vlade, održane
23 17.07.1992. godine.

24 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Biće to P444.

25 G. TIEGER: [simultani prevod]

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Mandiću, kako u zapisniku i stoji, predsjedavajući je bio
2 gospodin Đerić, koji je bio premijer, i u zapisniku isto tako se navode
3 prisutni. A prije početka dnevnog reda u zapisniku stoji da ste među odsutnima
4 bili i Vi.

5 O: Tačno.

6 O: Molio bih Vas da pogledate zadnju stranicu zapisnika, i to zadnji
7 odlomak. Tu stoji da: "Vlada je zaključila kako treba odmah poduzeti sve mjere
8 da efikasnije djeluje republička Komisija za zarobljene. A, što se tiče toga,
9 treba osigurati smještaj i druge uvjete prema ranijoj odluci Vlade, i nadležno
10 je Ministarstvo pravde."

11 Gospodine Mandiću, sjećate li se da je Vlada razmišljala, odnosno
12 raspravljala o efikasnosti rada republičke Komisije za razmjenu zarobljenih,
13 otprilike sredinom šestog mjeseca 1992.?

14 O: Da.

15 P: A čime su se oni bavili? O čemu su razgovarali? Što ih je brinulo?

16 O: A Vlada je htela da... da se obi... da se dâ a... civilni organi vlasti
17 postepeno preuzimaju vlast na teritoriji Republike Srpske, a to se odnosilo u
18 jednom segmentu i na zatvore, odnosno ta mjesta gdje su se smješt... smjestali
19 /sic/, odnosno ostavljali, ili ratni zarobljenici ili lica koja su iseljena od...
20 iz pojedinih mjesta gdje s... gdje bilo zah... gdje su bila borbena dejstva. Bilo je
21 u početku lutanja i nes...saglasnosti u vezi nadležnosti i kompetencija /sic/ te
22 Državne komisije za ra... za razmjenu ratnih zarobljenika. Naime, ako se
23 podsjetimo, od prije ne znam kol'ko dana, smo vidjeli da je na 1. sjednici Vlade
24
25
26
27
28
29
30

1 i Savjeta za nacionalnu bezbjednost rečeno da se formira komisija u Ministarstvu
2 pravde. Posle toga, Vlada je odlučila da se v... formira Državna komisija na nivou
3 Vlade Republike Srpske.

4 Posle toga, Čolović Rajko - koji je ispred Ministarstva pravde, ali p...
5 kao pomoćnik predratne Vlade, koji je bio zadužen za zatvore i p...peno...penološke
6 institucije - donio je naredbu o načinu postupanja prema zat...zat... zarobljenim
7 licima i licima koja su n... koja su stavljena u izolaciju.

8 Posle toga, on je bezuslovno otišao u Vlasenicu za predsjednika suda,
9 opštinskog, koji se nalazi od sjedišta Vlade udaljenih oko 70-ak kilometara. U
10 tom integrumu /sic/, dok se nije našao odgovarajući predsjednik te Državne
11 komisije, ja sam *ad hoc* sa saradnicima u pripremi pravosuđa u Sarajevu vršio
12 pojedine radnje iz nadležnosti predsjednika Komisije, odnosno objedinjavao rad
13 Komisije. Vlada je zaključila da i... d...da... da to dobro ne funkcioniše i čini mi
14 se da je ova odluka u vezi toga da... da se Komisija smjesti na jedno mjesto, da
15 se Komisiji obezbjedi uslovi za nesmetan rad - a to je u vidu smještaja i
16 kadrovske p... kad...kadrovskih promjena - te je tada za predsjednika Komisije
17 državne izabran Vanovac - ne znam kako je čovjeku ime - koji je sa Ilidže bio
18 član jedne od tih am... po... po hijerarhiji /sic/ manjih komisija za razmjenu, a
19 koji nije bio čak uopšte b... zaposlen u Ministarstvu pravde. I Ministarstvo
20 pravde, znači ministar Mandić, je bio zadužen da se to kadrovski ojača, da se

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 29.11.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 ojeb... objedini i da s... Komisija, koja je državna komisija, počne efikasnije da
2 radi na tom poslu. Ja tako tumačim dotadašnje odluke i ovu zadnju o... zaključak
3 Vlade Republike Srpske, na kojoj ja nisam bio prisutan.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, pitao bih sljedeće. Na
5 stranici 5, red 18 se ne pojavljuje ime. No, koliko se sjećam, mislim da je tu
6 stajalo "ministar Mandić i ministar pravde". Možete li, molim Vas, ponoviti što
7 ste rekli prije nego što ste rekli da su bili zaduženi za kadrovska pojačavanje
8 i koordinaciju rada? Koje ste ime konkretno spominjali?

9 SVEDOK: Časni Sude, malo sam se zbunio. Spomenuo sam svoje ime, onaj,
10 kao ministra pravde - "Momčilo Mandić."

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Dakle, kao ministar pravosuđa, to
12 onda pojašnjava stvar.

13 Nastavite, gospodine Tieger.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: Gospodine Mandiću -

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne. U transkriptu... Možda sam prebrzo
17 govorio, rekao sam: "Da, kao ministar pravde." Tu fali riječ "kao".

18 Nastavite.

19 G. TIEGER: [simultani prevod]

20 P: Gospodine Mandiću, rekli ste da je Vlada zaključila da se stvari ne
21 odvijaju kako treba. Da li je taj zaključak da rad Komisije za razmjenu nije
22 dobro išao, da li je to uključivalo i zabrinutost Vlade oko uvjeta u smještajnim
23 objektima i u logorima?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Između ostalog i to.

2 P: Kakva je bila situacija što se tiče uvjeta u zatvoreničkim objektima
3 i logorima koje su čuvala vojska i policija? Ako je potrebno, mogu to podijeliti
4 u nekoliko pitanja, ako Vam je tako lakše.

5 O: Volio bih p... o... gospodine tužioče, da jedno po jedno pitanje
6 odgovaram, ako možete.

7 P: Kakva je bila situacija što se tiče uvjeta i smještaja u objektima
8 koje je čuvala policija?

9 O: Vlada kao izvršna vlast nije bila u mogućnosti da vrši neposredan
10 uvid u te objekte koje je čuvala uglavnom vojska i nešto i policija. Sa terena
11 su dolazili razne informacije o nepravilnostima u tim logorima i n...nehumanim
12 ponašima /sic/ u pojedinim segmentima i dijelovima Republike Srpske Bosne i
13 Hercegovine. To su tada bile SAO Krajine, automnone... autonomne pokrajine, i
14 Vlada je nastojala da... da prevaziđe to... tu situaciju u momentu i situaciji kada
15 se nisa... kada se Vlada... kada su putevi bili zapriječeni i kada se nije moglo
16 kretati po čitavoj teritoriji, ne samo Bosne i Hercegovine već i Republike
17 Srpske. Znači, bili su koridori, zapreke, ispresijecana je teritorije, i vrlo je
18 teško bilo objediniti i vršiti neposredni uvid u... u... u... u te logore.

19 Pa je Vlada na svaki način - evo vidite ovdje - i čak i komisije
20 određivala, ko gde ispred Vlade da ide da bi se izvršio neposredan uvid, snimilo
21 stanje, napravili izveštaji i preduzeli koraci radi prevazilaženja tih problema.
22 Evo, vidite ovde za SAO Semberiju, za SAO Istočnu Hercegovinu, itd. Znači,
23 problemi su bili ne samo sa zatvorima već i sa drugim segmentima života u
24
25
26
27
28
29
30

1 pojedinim dijelovima Republike Srpske.

2 P: Sjećate li se da je Skupština... da se Skupština bosanskih Srba
3 sastajala nekoliko puta 1992. godine?

4 O: Da, sjećam se.

5 P: I na tim sjednicama Skupštine, poslanici, odnosno predstavnici iz
6 raznih općina, okupljali su se u zgradi Skupštine?

7 O: Da.

8 P: Da li je to bilo mjesto gdje je postojala mogućnost da se komunicira,
9 razgovara o uvjetima na terenu?

10 O: Pa, Vlada je u nekol'ko navrata kandidovala pojedina pitanja koja
11 nije mogla sama riješiti, pa je, pošto je imala pr...pravo po Ustavu, zakazivala,
12 odnosno predlagala predsjedniku Skupštine da zakaže skupštinu po pojedinim
13 pitanjima, i to se događalo u nekoliko navrata, radi b... rješavanja životnih,
14 gorućih pitanja, funkcionisanja vlasti. Pa je bilo, između ostalih, i ovaj, ovo...
15 oko za...za...z...zatvorenika, logora, jer se pokušavalo... Vlada je pokušavala i preko
16 Skupštine da se... da pređe zatvor i sve ostalo u ruke civilnih vlasti iz vojnih i
17 policijskih, što je sredinom 1992.... do kraja 1992. godine i urađeno.

18 P: Na koje je još načine Vlada, odnosno predstavnici Vlade, na koje su
19 načine pokušavali da se pozabave tim problemima vezanim za nepravilnosti,
20 iregularnosti i neljudsko postupanje u pritvorskim objektima i logorima.

21 O: Formirana je komisija pri Vladi koja je imala zadatak da obiđe sva
22 mjesta gdje su zat... gdje su smješte...smješteni zatočenici, d... ratni zatočenici na

23

24

25

26

27

28

29

30

1 području Srpske Republike Bosne i Hercegovine. I čini mi se da je jedan od
2 članova ili predsjednik te komisije bio pomoćnik moj u Ministarstvu pravde,
3 Slobodan Avlijaš, koji je bio pomoćnik za zatvore i u okviru, ovaj, zatvora, za
4 tu oblast nadležan.

5 P: Da li je Vlada obavestila Predsedništvo o problemima koji su je
6 brinuli, a koji su se ticali iregularnosti i neljudskog postupanja u
7 zatočeničkim objektima i logorima?

8 O: Gospodine tužioce /sic/, mislite na Predsedništvo a... a... a... Republike
9 Srpske?

10 P: Da.

11 O: Da, i to je svakodnevno obaviještano... obavještavano i komunicirano da
12 se p... što prije prevazišu... prevaziđu ti problemi koji su nastali početkom ratnog
13 haosa, početkom 1992. godine

14 P: Razgovarali smo o sednici Vlade u junu 1992. godine. Recite nam, od
15 juna 1992. pa sve do početka decembra 1992. godine, ko su bili članovi
16 Predsedništva Republike Srpske?

17 O: Članovi Predsedništva Republike Srpske: predsjednik Republike Srpske
18 je bio doktor Radovan Karadžić, a članovi su bili doktor Biljana Plavšić i
19 doktor Nikola Koljević.

20 P: Sećate li se, gospodine Mandiću, da je tokom 1992. godine došlo do
21 formiranja izvesnog proširenog Predsedništva?

22 O: Da.

23 P: A ko su bili članovi proširenog Predsedništva?

24 O: Ja mislim da je to o...objavljeno u *Službenom glasniku* i to je, mislim,
25 u vidu zakonske odluke donešeno, kol'ko se ja mogu sjetiti. Članovi proširenog
26 Predsedništva, znači, bili su predsednik republike, članovi Predsedništva,

27

28

29

30

1 komandant ratnog štaba, komandant štaba, v... komandant vojske, predsjednik Vlade,
2 ministar odbrane, ministar unutrašnjih poslova i najvjerojatnije mi... predsjednik
3 Skupštine, ali to nisam siguran da li je on bio tu. Nisam tačno siguran, ali
4 čini mi se da je...

5 Ali ima *Službeni glasnik* gde je tu od... za...zakonski donešena odluka i
6 objavljena u *Službenom glasniku*.

7 P: Sećate li se da ste Vi lično 1992. godine uputili neki dopis ili više
8 njih Predsedništvu?

9 O: Povodom čega, gospodine tužioče?

10 P: Prvo, pitanje koje Vam je postavljeno je opšte prirode. Dakle, da li
11 se sećate uopšte da ste bilo kakvo pismo, bilo kakav dopis uputili
12 Predsedništvu?

13 O: Da.

14 P: Da li je jedan od tih dopisa bio zapravo žalba na to što
15 Predsedništvo nije dalo odgovor na zahtev koji ste Vi uputili, a koji se ticao
16 preuzimanja nadležnosti nad vojnim sudovima od strane Ministarstva pravde?

17 O: Ja sam sredinom 1992. godine, uz... uz konsultacije sa članovima Vlade
18 i članovima ministarstva, tražio da se objedini pravosuđe na nivou Republike
19 Srpske. Tražio sam od predsjednika republike da razmotri moj zahtev da se spoji,
20 odnosno da vojno pravosuđe i civilno postane jedno pravosuđe, radi efikasnosti
21 posla, radi kvalitetnijeg rada i radi svega što bi bilo boljitak što se tiče
22 pravne sigurnosti i pravne države u Republici Srpskoj. Međutim, ja sam d... u dva
23 navrata to tražio i tražio sam sastanak. Čak sam, čini mi se, u Bijeljini imao
24 jedan konsultativni sastanak sa vrhom vojnog tužilaštva i pravosuđa, ali nikada
25 nisam dobio odgovor od predsednika države, ni negativan ni pozitivan. I to je

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 29.11.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 bio razlog j...jedan što sam ja već krajem te godine htio da odem iz pravosuđa.

2 P: Da li je tačno da ste drugi zahtev uputili u avgustu 1992. godine?

3 O: Da.

4 P: Uputili ste ga Predsedništvu Srpske Republike Bosne i Hercegovine?

5 O: Ne znam da li predsedniku ili Predsedništvu, gospodine tužioče, ali
6 sam sigurno uputio akt po drugi put, gdje sam tražio objedinjavanje pravosuđa.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, zamolio bih sada da se svedoku
8 predoči dokument koji nosi oznaku ET 0323-4335. Časni Sude, u skladu sa nalogom
9 Pretresnog veća, navodim da je ovaj dokument bio obelodanjen 15. novembra. To je
10 dokument koji se sastoji od jednog jedinog paragrafa.

11 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P445.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, Pretresno veće bi
13 želelo da bude obavješteno o svim dokumentima koji su nedavno obelodanjeni.
14 Odnosno, da li Vi imate ikakvih primedbi na taj dokument?

15 G. STEWART: [simultani prevod] Ne, časni Sude. Sâm datum ovog dokumenta
16 je dovoljan, on dovoljno govori.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam.

18 G. TIEGER: [simultani prevod]

19 P: Gospodine Mandiću, da li je ovaj dokument P445 pismo koje nosi datum
20 5. avgust 1992. godine, a koje je upućeno Predsedništvu Srpske Republike Bosne i
21 Hercegovine? Niže piše "doktor Radovan Karadžić", a pismo ste potpisali Vi,
22 ministar pravde, i zapravo je to dokument o kojem ste Vi malopre govorili, zar
23 ne?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Moram samo da Vas malo ispravim, gospodine tužιοče, ov... nisam ja
2 potpisao ovo pismo. Znači, ima... nosi moje ime i prezime. Ovo je za mene
3 potpisao, najvjerojatnije, Slobodan Velašević - pomoćnik ministra koji je
4 zadužen... zadužen za pravosuđe, a ovo sve ostalo je tačno.

5 P: Hvala Vam na tom pojašnjenju, gospodine Mandiću. Recite nam sada, ko
6 su bili članovi Predsedništva kojima ste uputili ovaj dopis?

7 O: Doktor Radovan Karadžić, Biljana Plavšić i Nikola Koljević.

8 P: Gospodine Mandiću, možda bi Vam osvežilo pamćenje u pogledu toga ko
9 su bili članovi Predsedništva u to vreme ako bih Vam skrenuo pažnju na deo
10 razgovora koji ste Vi vodili sa predstavnikom Tužilaštva u martu ove godine.
11 Konkretno bih Vam skrenuo pažnju - a to napominjem radi Pretresnog veća i
12 Odbrane, takođe - na stranicu 116.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, da li svedok pred sobom ima
14 prevod na B/H/S tog razgovora?

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, imate li verziju na
16 B/H/S-u?

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, časni Sude.

18 G. STEWART: [simultani prevod] Kad kažem prevod, naravno shvatate da
19 zapravo mislim na dokument koji bi bio mešavina i B/H/S-a i engleskog, zavisno
20 od toga ko govori.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Zbog toga sam ja i rekao "verzija"
22 na tom i tom jeziku.

23 G. STEWART: [simultani prevod] Da. U pravu ste što ste me ispravili,
24 časni Sude.

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li Odbrana ima dokument na B/H/S-u za
26
27
28
29
30

1 gospodina Krajišnika?

2 G. STEWART: [simultani prevod] Da, časni Sude. Gospođa Čmerić i gospodin
3 Krajišnik su dobili taj dokument, koliko ja znam. To je stranica 130 verzije na
4 B/H/S-u. To znam zahvaljujući gospođici Čmerić.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Puno Vam hvala.

6 G. TIEGER: [simultani prevod]

7 P: Gospodine Mandiću, zamolio bih Vas da pogledate sada stranicu 130
8 teksta na B/H/S-u, a to je inače stranica 116 verzije na engleskom.

9 Kao što se vidi u verziji na engleskom jeziku, počevši od reda 21, vodi
10 se razgovor o tom pismu koje je datirano 5. avgusta 1992. godine i upućeno
11 Predsedništvu. Vi tu objašnjavate, kažete da -

12 GĐA PREVODILAC: Prevodilac nije našao taj deo intervjua.

13 G. TIEGER: [simultani prevod]

14 P: Dakle: "Moram da objasnim tačno ta osećanja prema Karadžiću i
15 rukovodstvu. Znae, oni su odbili da objedine pravosuđe, a moje je mišljenje
16 bilo da vojno pravosuđe vrlo loše funkcioniše, ako uopšte funkcioniše. Oni su
17 doneli neke odluke i neke presude ali, po mom mišljenju, to pravosuđe nije
18 funkcionisalo na odgovarajući način."

19 Pitanje koje je postavljeno bilo je: "Kada kažete 'Karadžić i
20 rukovodstvo', na koga mislite?" A Vi ste onda dali odgovor: "Mislim na Biljanu,
21 na Nikolu, Momu Krajišnika i Karadžića."

22 Gospodine Mandiću, da li Vam to osvježava pamćenje sada u pogledu
23 sastava Predsedništva avgusta 1992. godine?

24 O: Sigurno Momčilo Krajišnik nije bio član Predsjedništva, gospodine
25 tužioče, u ovom smislu. Ovdje sam govorio o k... og... o rukovodstvu, i ja sam
26 obavještavô i gospodina Krajišnika o objedinjavanju i m...mom zahtjevu i mišljenju
27 da vojno pravosuđe ne radi dobro. Ali, nije u ovom smislu dopisa... Predsjedništvo

28

29

30

1 je bilo predsjednik doktor Radovan Karadžić i dva potpredsjednika, koji su bili
2 kontinuitet iz predratne Socijalističke fe... Republike Bosne i Hercegovine -
3 Nikola Koljević i Biljana Plavšić koji su bili u zajedničkom Predsedništvu prije
4 rata. Znači, u tom smislu. U ovoga dopisa, ja sam ovde p... il' sam pogriješio,
5 il' sam mislio na... na rukovodioce. Onaj, sigurno Momčilo Krajišnik nije bio član
6 Predsjedništva, u smislu ovog dopisa. Tačno je da sam predsjednika Skupštine
7 obavještavao i usmeno, i možda sam mu čak i dopis ovaj poslao nae... ne sjećam se,
8 možda i nisam, ali da bi dobro bilo da se objedini pravosuđe, i znam da me u
9 tome podržao. Jer, vojni sudovi su slabo funkcionisali i nije bilo
10 sinhronizacije, bilo je bur... puno propus...propusta koje ja kao bivši sudija,
11 pravnik i legalista nisam mogao... nisam smatrao da su dobri, i po državu i po
12 pravosuđe.

13 GĐA PREVODILAC: Mikrofon.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: Jeste li Vi gospodina Krajišnika obavestili o posledicama, odnosno o
16 negativnom uticaju koji može imati to loše funkcionisanje vojnih sudova?

17 O: Pa, ja sam najviše konsultovao oko toga gospodina Krajišnika i mislim
18 da me je on podržavao oko toga. I on je dosta bio upućen oko tog slabog
19 funkcionisanja pravosuđa, i čini mi se da me podržao u ovome da... da... da to
20 završimo, da... da se objedini pravosuđe na nivou Republike Srpske, jer nije bilo
21 kadrova dovoljno stručnih, ni objedinjenosti, ni komunikacije da bi pravosuđe
22 funkcionisalo kako treba. Ali sigurno sam ga obavještavao oko ovoga.

23 P: Da li je loše funkcionisanje pravosuđa imalo uticaja na one probleme

24

25

26

27

28

29

30

1 koji su brinuli Vladu, odnosno na zadržavanje ljudi u zatočeničkim objektima i
2 logorima i njihovo zlostavljanje unutar tih objekata?

3 O: Mi smo sa terena - kad govori... kad kažem "mi", mislim na Vladu -
4 dobijali ja... puno informacija ili jako loših informacija u vezi logora, povodom
5 logora, zatvaranja, funkcionisanja vojnog pravosuđa, tužilaštva, i onda smo
6 preduzimali velike napore i korake da se iko... Državna komisija za razmjenu ojača
7 kadrovski, da se smjesti na jednom mjestu da bi bolje funkcionisala, da se
8 formira komisija državna, da se običu svi logori koje drži vojska uglavnom i
9 nešto policija, da se v...vidi stanje u t... u tim logorima, napišu izvještaji,
10 podnesu Vladi, i Vlada sa tim problemima izađe pred Skupštinu Republike Srpske
11 koja je održana povodom toga sigurno jedno n...nekoliko puta, između ostalog, gdje
12 se pokušavalo riješiti ti gorući problemi koji su bili na terenu.

13 P: Da li bi bilo ispravno reći da je to loše funkcionisanje pravosuđa
14 zapravo još više pojačavalo te probleme vezano za poboljšanje u domenu razmene
15 zatvorenika i zatočenih ljudi i uslove u kojima su se oni nalazili u
16 zatočeničkim objektima?

17 O: Da.

18 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, hteo bih da uložim nešto što
19 je između prigovora i primedbe. No, imajući u vidu nešto što ste Vi rekli pre
20 nekoliko dana, bilo bi dobro da to ipak učinim u odsustvu svedoka.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, nadam se da ste dobro razmislili. Da
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 li je to stvarno potrebno sada?

2 G. STEWART: [simultani prevod] Da, naravno da jesam. Pokušao sam da
3 razmislim, i mislim da je to u redu.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Mandiću, Odbrana želi nešto
5 reći u Vašem odsustvu, pa Vas molim da izađete na trenutak iz sudnice sa
6 poslužiteljem.

7 [Svedok se povlači]

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, da li to znači da
9 prisustvo gospodina Tomića nije problematično?

10 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, pa mi polazimo od toga da
11 gospodin Tomić u potpunosti razume kakva je situacija, da je on profesionalac, i
12 stoga nemam nikakav prigovor na to.

13 U zapisniku stoji sledeće - stranica 14, red 16 - gospodin Tieger je
14 pitao svedoka: "Da li ste Vi obavestili gospodina Krajišnika o posledicama ili
15 negativnom uticaju koji ovo loše funkcionisanje pravosuđa može imati?" A onda je
16 tokom nekoliko narednih pitanja gospodin Tieger razmatrao šta su tačno bile
17 posledice ili ti negativni uticaji. I, on je to učinio putem poprilično
18 sugestivnih pitanja. Ja na to, naravno, tada nisam uložio prigovor, iako su ta
19 konkretna pitanja sama po sebi bila vrlo sugestivna. No, ono što želim sada
20 reći, časni Sude, je sledeće: gospodin Tieger želi da ustanovi da je ovaj svedok
21 obavestio gospodina Krajišnika o konkretnim posledicama i uticaju lošeg

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 funkcionisanja pravosuđa, i mislim da se to nikako ne sme, po mom mišljenju,
2 raditi na neki zaobilazni način. Ne sme se na takav način praviti veza između
3 jednog pitanja opšte prirode tipa: "Da li ste Vi gospodina Krajišnika obavestili
4 o posledicama lošeg funkcionisanja pravosuđa?", a onda na to nadovezati neke
5 navode koji su nepotvrđeni. Drugim rečima, ako gospodin Tieger i Tužilaštvo žele
6 da iznesu tvrdnju da je gospodin Krajišnik bio konkretno obavešten o tim
7 posledicama, onda bi to svakako moralo da se učini na drugi način.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Tieger.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, možda se ovde radi o - tako da
10 kažem - sukobu pravosudnih sistema, o razlici koja postoji u našim sistemima.
11 Ovo što je Odbrana sada iznela je zapravo nešto što se u potpunosti može
12 obraditi unutar unakrsnog ispitivanja. Kao drugo, ja sam već u više navrata
13 zamolio da mi se dâ prilika da dovršim ispitivanje u odnosu na određenu temu. Ja
14 u pogledu ove teme nisam završio ispitivanje. Ja stvarno nisam imao nameru da
15 zaobilazno izvodim neke teze ili indirektno navodim na neke tvrdnje. Mislio sam
16 da je u potpunosti jasno ono što sam rekao, jer sam o tome govorio sa svedokom

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 već izvesno vreme, a o ovome evo sada raspravljamo već nekih deset minuta,
2 mislim da je to nepotrebno.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, znate, ja nisam spreman da
4 ovo tek tako prođe. Znate, razlike kulturne prirode između nas i naših sistema
5 su minorne. Ono što je bitno za pravosuđe u našim zemljama, u našim sistemima,
6 je da je glavno načelo pravičnosti i pravičnost prilikom ispitivanja svedoka.
7 Znači, ja ne mislim da se opravdani prigovori koje jedna strana ulaže mogu
8 tretirati kao nepristojnost. Mi to jednostavno moramo da učinimo /kako je
9 prevedeno/. Gospodin Tieger, ako je hteo da čuje od svedoka da je gospodin
10 Krajišnik bio obavešten o ovim problemima, mislim da nije bilo potrebe da se
11 postavi još četiri ili pet pitanja nakon toga.

12 [Sudije većaju]

13 G. TOMIĆ: /nečujno/

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tomiću, mislim da je Vaša
15 glavna uloga ovde bila da vidite da li će odgovori koje svedok bude davao na
16 pitanja njega eventualno inkriminisati. Ovo ovde o čemu se sada govori je
17 zapravo rasprava o načinu na koji se svedok ispituje.

18 [Sudije većaju]

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Stoga, Pretresno veće smatra da sada
2 nema potrebe da čuje bilo kakve primedbe sa Vaše strane.

3 Gospodine Stewart, Vaš prigovor se odbija. Način na koji gospodin Tieger
4 ispituje svedoka je, po mišljenju Pretresnog veća, u potpunosti prihvatljiv.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Gospođa Čmerić mi je upravo rekla da je
6 gospodin Tomić rekao da želi da zaštiti svedoka, da je ona to čula da je
7 gospodin Tomić rekao. Znete, i mi to hoćemo da učinimo, to je naš jedini cilj.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, znate, vrlo je iznenađujuće da tako
9 nešto sada se spominje, zato što ne vidim da tu ima bilo šta vezano za to.

10 G. STEWART: [simultani prevod] Ja sam samo hteo da obavestim Pretresno
11 veće o tome šta je gospođa Čmerić čula.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tomiću, pitanje koje je
13 postavljeno je da li bi svedok odgovarajući na ovo pitanje sebe inkriminisao ili
14 mogao da inkriminiše.

15 G. TOMIĆ: Hoću da kažem da u kontinuitetu moj klijent dobija niz
16 sugestivnih pitanja od Tužilaštva i ja nisam želio intervenirati na početku, ali
17 vidim da ovo poprma sada jednu ozbiljnost -

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tomiću, način na koji se
19 svedok ispituje nema nikakve veze sa eventualnim činjenicama koje mogu ići na

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 teret svedoka. Dakle, ograničite se na taj aspekt pitanja, molim Vas.

2 G. TOMIĆ: Upravo... Oprostite, časni Sude. Upravo način na koji se
3 sugestivno pita navodi mog klijenta da daje pogubne i opasne odgovore po sebe. I
4 mislim da je to zloupotreba svjedoka i molim Sud da na ovo upozori tužioca
5 Tiegera. Pon... povremeno ispada da se sudi ovdje mom svjedoku, mom klijentu.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tomiću, ako Vam se učini da
7 odgovor na bilo koje postavljeno pitanje može dovesti svedoka do toga da sebe
8 inkriminiše, Vi onda imate pravo da nam skrenete pažnju na to. No, način na koji
9 se neko pitanje postavlja nije relevantno pitanje, nije relevantan problem.
10 Dakle, zato Vas molim da se uzdržite od komentara na način na koji se svedok
11 ispituje. To su jednostavno tehnike ispitivanja u sudnici. Vi možda znate da su
12 pitanja vezana za sugestivna, odnosno nesugestivna pitanja koja se postavljaju u
13 okviru glavnog ispitivanja i unutar unakrsnog ispitivanja nešto što je vezano za
14 akuzatorni sistem, ali o tome nema potrebe da se komentariše.

15 Stoga bih zamolio da gospodin Tieger nastavi, da se svedok ponovo uvede
16 u sudnicu.

17 A Vama, gospodine Tomiću, zahvaljujem na Vašim primedbama.

18 [Svedok je ušao u sudnicu]

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite sestti, gospodine Mandiću.

20 Možete nastaviti, gospodine Tieger.

21 SVEDOK: Hvala, časni Sude.

22 G. TIEGER: [simultani prevod]

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Mandiću, mislim da sam upravo bio pitao da li je loše
2 funkcioniranje pravosuđa pojačavalo probleme vezane uz razmjene, te da li je
3 Vlada pokušavala razriješiti probleme razmjena i uvjeta u logorima. Na to ste
4 odgovorili. Da li ste obavijestili gospodina Krajišnika da loše funkcioniranje
5 pravosuđa pojačava problem pokušavanja da se pozabavi tim pitanjem razmjene
6 zarobljenih i poboljšanja uvjeta u logorima?

7 O: Da.

8 P: Jeste li mu rekli ono što ste znali o uvjetima u logorima?

9 O: Pa, ja sam često komunicirao sa gospodinom Krajišnikom i iznosio mu,
10 između ostalog, probleme iz oblasti i pravosuđa i razmjene i... i života koji se
11 događa... koji se odvijao na teritoriji Republike Srpske, pogotovo na teritoriji
12 Sarajeva i okoline, gdje sam ja tu komunicirao, i tako. I često sam tražio
13 savjete od gospodina Krajišnika i pomoć od... d...da... da o... neke moje ideje se
14 pretoče u odluke i... i zakone. Naime, predsjednik republike, po Ustavu Republike
15 Srpske, je u neposrednoj ratnoj opasnosti - po članu 83 Ustava - mogao da donese
16 odluke sa zakonskom snagom, sa s...snagom zakona koji bi posle verifikovala
17 Skupština. I na taj način i radi toga sam ja tražio od gospodina Karadžića,
18 odnosno Predsjedništva, da donese odluku sa zakonskom snagom da se
19 odjebi...objedine pravosuđe, da se kadrovi iz civilnog pravosuđa ne odijevaju u...
20 u... u vojno i obratno, i da ne bude tu n... n...nesuglasica, odnosno problema koji bi
21 s... koji su samo štetili pravnom sistemu Republike Srpske.

22 P: Jeste li rekli gospodinu Krajišniku o tome što ste čuli ili što ste
23 znali vezano uz nepravilnosti i nehumano postupanje u zatvoreničkim objektima i

24

25

26

27

28

29

30

1 logorima?

2 O: Pa, ja sam u... u... o... uglavnom s...sva svoja saznanja prenosio gospodinu
3 Krajišniku, da bi' dobio njegovo mišljenje, i konsulta... konsultovao sam se sa
4 njim u vezi tog segmenta vlasti.

5 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, idući dokazni predmet
6 Tužiteljstva je presretnuti telefonski razgovor od 01.07.1992. između gospodina
7 Mandića i pukovnika Vukasinovića /fon./. To je dokument koji je konkretno
8 objelodanjen, koliko ja shvaćam, 15.11.

9 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Biće to P446. Audio snimka bit će P446,
10 a transkript trake P446A.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, prevoditelji su nas
12 obavijestili da nemaju primjerak ovoga.

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Idemo onda dalje. Dakle, povlačim onaj
14 prethodni dokument i molim da se ovome dodijeli broj dokaznog predmeta P446,
15 zapisnik sjednice održane 14.07.1992., i to je dokument koji nosi ERN oznaku ET
16 012454. No, čini mi se da će P446 i dalje morati sačekati zato što je ovome
17 dokumentu već dodijeljen broj dokaznog predmeta P46A /u engleskom transkriptu:
18 "P64A"/ iz sveska 13, tabulator 179. Dakle, kako sam i naveo, to će biti od
19 pomoći tajnici, P64A i P65, svezak 13, tabulator 179.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, mikrofon.
2 G. TIEGER: [simultani prevod]
3 P: Dakle, dokument koji nosi ovaj dugi broj koji sam spomenuo je ustvari
4 zapisnik sa 39. sjednice Vlade. I tu opet stoji da je predsjedavao gospodin
5 Đerić, premijer. I, za Vas i za Vašeg savjetnika htio sam ukazati na to da prije
6 dnevnog reda u zapisniku stoji da su tri osobe bile odsutne, uključujući i Vas.
7 Gospodine Mandiću, molio bih Vas da pogledate zadnji paragraf dokumenta,
8 iznad potpisa sekretara Vlade i profesora Đerića. Tu stoji: "Zaključeno je da
9 Ministarstvo za pravosuđe i upravu na prvoj sjednici informiše Vladu o radu
10 Komisije za razmjenu zarobljenika i da predloži kadrovska rješenja kojim bi se
11 obezbjedio normalan rad ove Komisije."
12 O: Da.
13 P: Sjećate li se da li je Ministarstvo za pravosuđe i upravu doista
14 predložilo određena kadrovska rješenja i, ako jest, koja to?
15 O: Pa m... k... kol'ko se ja mogu da sjetim, umjesto Čolovića Rajka je bio
16 Vanovac, ne znam kako mu... čovjeku ime - mislim da je radio u opštini li... Ilidža
17 - da dođe za predsednika Državne komisije za razmjenu ratnih zarobljenika.
18 P: Da Vas podsjetim, jer koliko se ja sjećam, prošli tjedan smo gledali
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 onaj dokument od 04.07., gdje je stajalo imenovanje gospodina Vanovca kao
2 predsjednika Komisije za razmjenu.

3 O: Da.

4 P: I to je bilo prije sastanka, odnosno sjednice Vlade održane
5 14.07.1992., iako tamo stoji da niste prisustvovali sjednici.

6 O: Da.

7 P: Da li znate da li ovaj zadnji odlomak koji smo pogledali odražava to
8 da Vlada još nije formalno priznala imenovanje gospodina Vanovca, odnosno da li
9 je bilo još nekih kadrovskih pitanja vezano uz funkcioniranje Komisije?

10 O: Ja nisam bio na toj sjednici, ali bio je moj zamjenik Nenad Radović.
11 Čini mi se da je Vlada tražila da se kadrovski ojača stručnim ljudima i
12 odgovornim ljudima koji će objedinjavati spiskove na nivou Republike Srpske, na
13 nivou regija i opština da... da se objedine, da bi se to efikasnije funkcionisalo.
14 Čini mi se da se ovdje radi o... o kadrovskom ojačavanju te institucije na nivou,
15 ovaj, Republike Srpske, odnosno državne funkcije. Nije osporeno imenovanje
16 gospodina Vanovca, već kadrovsko pojačavanje. Vidite, ovdje da kažu da se
17 kadrovski pojača ta Državna komisija koja... s kojom nije Vlada bila zadovoljna,
18 onaj, do... do tog momenta i njenog funkcionisanja.

19 P: Gospodine Mandiću, onda bih Vam pokazao idući dokazni predmet
20 Tužiteljstva, a to je dokument koji ima ERN oznaku 0190-4814.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dok se dijeli taj dokument, gospodine
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Tieger, htio bih Vam skrenuti pažnju da, bar u prijevodu dokumenta, ne stoji
2 "Đerić" već "Derić", dakle, kao osoba koja je predsjedavala zadnjim sastankom.
3 Možda se radi o tehničkom problemu - gledam sada, naravno, prevod na engleskom.

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Mislím da se možemo složiti da je to
5 tehnički problem.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Mi smo unijeli tu ispravku, mislim da to
7 nije sporno pitanje.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda je to jasno.

9 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Ovo će biti P446. Audio snimka će biti
10 P446, a transkript P446A.

11 G. TIEGER: [simultani prevod]

12 P: Gospodine Mandiću, daću Vam malo vremena da pogledate taj dokument.
13 Radi se o transkriptu televizijskog intervjua gospođe Plavšić.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li postoji verzija na B/H/S-u,
15 gospodine Tieger?

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Žao mi je, časni Sude, no rečeno mi je da
17 ne. Onda možemo nastaviti na jedan od dva načina, koji god bude brži. Dakle,
18 možemo jednostavno pustiti P446.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možemo pustiti P446, ali ne i zapisnik,
20 odnosno transkript toga.

21 G. TIEGER: [simultani prevod] Oprostite, pobrkao sam. Dakle, zbog
22 kabina, mislim da moraju znati da ćemo to pustiti na programu *Sanction*, da to
23 mogu čuti.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prvo poslušajmo 446.

25 G. STEWART: [simultani prevod] Možemo li znati datum?

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] To je negdje kontekstualno smješteno u
2 drugu polovicu sedmog mjeseca. Kao što sam rekao, dakle, ima samo kontekstualni
3 datum, nemamo točan datum u sedmom mjesecu. No, rekao bih sredinom mjeseca.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Pretpostavljamo 1992. godine?

5 G. TIEGER: [simultani prevod] Da.

6 [Sluša se zvučni snimak]

7 "NOVINAR: Skoro svakodnevno, širom Bosne i Hercegovine otvaraju se novi
8 logori za Srbe, a istovremeno muslimanska strana pokušava da za ovaj, jedan od
9 najvećih zločina nad čovječnošću, optuži srpsku stranu. Tako je nedavno predložen
10 jedan dokument u kome se tvrdi da Srbi na svojoj teritoriji imaju 57 logora za
11 Muslimane. Profesorica Plavšić je na nedavnom sastanku sa najvišim
12 predstavnicima UNPROFOR-a upoznata sa ovim tvrdnjama. Pa, možete li nam reći,
13 koliko ima istine u tome?

14 PLAVŠIĆ: Za tih 57 logora ja sam čula od... i...iz i... mislim, zaključila sam
15 o tome iz izjave gospodina Izetbegovića, koja je bila komentarisana često u
16 sredstvima informisanja. I zaista me je zainteresirao o to... koji su to logori.
17 Naravno, pošto ne mogu da komuniciram s njim, tražila sam preko UNPROFOR-a da
18 nam od muslimanskih vlasti dostave imena tih koncentracionih logora. I,
19 računajući da se na našoj teritoriji zaista ne nalaze koncentracioni logori...
20 logori, prilikom tog zahtjeva ja sam odmah rekla, ukoliko postoji ijedan
21 koncentracioni logor, evo, ja sam spremna odmah da idem sa predstavnicima

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 UNPROFOR-a da posetimo te koncentracione logore. Oni su u to... svojoj aktivnosti
2 bili stvarno vrlo hitri. I nakon dva dana ja sam dobila spisak koncentracion...
3 navodno koncentracionih logora na teritoriji koju kontrolišu e... srpska vlast. To
4 je uradio gospodin Magnusson koji je zadužen za civilna pitanja u UNPROFOR-u i
5 dobili smo spisak, ne 57 logora, nego spisak 42 logora. Od ovih 42 navedena tzv.
6 koncentraciona logora, navedeno je 9 lokacija koje se ne odnose uopšte na srpsku
7 teritoriju u Bosni i Hercegovini, nego se odnose na... 9 lokacija se nalazi u
8 drugim državama. Kad kažem 'u drugim' onda su naveli mjesta iz Srbije i Crne
9 Gore. Naravno da ove lokacije nismo uzeli uopšte u razmatranje i vrlo smo brz...
10 b...brzo tražili od zvaničnih naših organa, Ministarstva unutrašnjih poslova
11 Srpske Republike Bosne i Hercegovine, da prokomentariše ovaj spisak. I dobili
12 smo podatke sledeće: na ovome spisku gdje se nalazi 42 navodno koncentraciona
13 logora, ukupno bi trebalo da bude 58.810 zatvorenih lica. Nakon analize ovoga
14 spiska od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, proizlazi da se nalazi u tim
15 navedenim lokacijama 8.251 osoba.

16 Dakle, velika je razlika od 58.810, a stvarno ih ima 8.251.

17 Dalje su analize pokazale da ovo nisu uopšte koncentracioni logori, nego
18 regularni zatvori, i sasvim je normalno da i u mirno vreme postoje zatvori, a
19 pogotovo u ovo ratno vrijeme. Ja bih mogla s...svaki pojedinačno da
20 prokomentarišem, jer za svaku pojedini... za svaki pojedinačno zatvor imamo
21 podatke. Ali, hoću da se vratim na ove cifre, koliko se jako razlikuju, i
22 navešću samo neke.

23 Na primer, spominje */sic/* se zatvor u Palama, i to sa cifrom 2.500
24 zatvorenika; ustvari, postoji samo 44 zatvorenika. Ili, na primer, Ilidža SUP

25

26

27

28

29

30

1 150 zatvori...nika - nalazi se samo četiri. I, na primer, Hadžići - sportska
2 dvorana - 2.500, a ustvari nalazi se 9 zatvorenika. Jedino je jedan navod koji
3 se odnosi na Prijedor, sportski centar, približan. U njihovom izveštaju bi
4 trebalo u... p...po njihovoj analizi da postoji 2.600 zatvorenika - u... ovde se, u
5 Prijedoru, nalazi ustvari 3.000 zatvorenika, a lokacija je Omarska.

6 I u pritvoru se nalaze lica koje su... s... je sudija, po zakonu, po
7 redovnoj proceduri, osudio na određeni pritvor. U... ovaj, osim ovoga, upravo na
8 ovom području, Pred...Prijedor i Banja Luka, nalaze se vojno sposobni muškarci
9 koji su svrstani u tri kategorije. Jedna kategorija onih koji su aktivno
10 učestvovali u pobunama, drugi su koji su pomagali i treći koji su finansirali
11 naoružanje.

12 Ovo je ovako jedna značajnija cifra u ovome cijelom spisku. Inače,
13 zaista nema govora o koncentracionim logorima. Naravno da sam ja obavijestila
14 onda gospodina Magnussona o rezultatima istraživanja Ministarstva unutrašnjih
15 pr... poslova, po ovoj informaciji koju smo dobili od muslimanske i hrvatske
16 strane, i rekla sam mu kad god želi, može komisija - koja god komisija, ili
17 Međunarodnog crvenog krsta, ili Visokog komesarijata za izbeglice - da posjeti
18 te logore. Ja bi' bila spremna da odem da vidim da li su to koncentracioni
19 logori ili zatvori.

20 NOVINAR: Očigledno je da su ove tvrdnje o postojanju 57 koncentracionih
21 logora za Muslimane na srpskoj teritoriji samo pokušaj podvale i pokušaj
22 korištenja u propagandne svrhe, korištenja neistine. S druge strane, Srbi su
23 zaista zatočeni po koncentracionim logorima koje drže uglavnom Muslimani, o čemu
24
25
26
27
28
29
30

1 postoje brojni pokazatelji.

2   PLAVŠIĆ: Za razliku od ovih ovakvih izmontiranih, da kažem, namontiranih
3 podataka, mi imamo samo djelimično podatke, ali sa imenima i prezimenima ljudi
4 koji se nalaze u pravim koncentracionim logorima. Dakle, takvim sabirnim
5 centrima gdje su... pod nemogućim uslovima nalaze se i vojno sposobni muškarci,
6 jako mnogo žena i, na primer u Bradini, oko 500 djece. Mi imamo imena i
7 prezimena i ovdje se može na listi vidjeti, potcrtana su imena žena, a isto tako
8 sa strane su naznačena i godišta, od 1977. godine pa dalje, što ustvari spada u
9 onu dječju dob, da se vide da su i djeca... da se djeca nalaze u koncentracionim
10 logorima. Mi smo imali prilike da razgovaramo sa nekim svedocima koji su na neki
11 način uspjeli da pobjegnu iz tih mučilišta. Naročito smo imali priliku da se
12 dobro upoznamo sa uslovima koji vladaju u tarčinskom silosu. Imali smo, da
13 kažem, u ovoj tragediji i sreću da svedoke privedemo članovima UNPROFOR-a i oni
14 su usmeno svedočili tu.

15   NOVINAR: Pored toga, i u Sarajevu postoje brojni koncentracioni logori.

16   PLAVŠIĆ: Da, u samom Sarajevu. Što se tiče Sarajeva, imamo spisak
17 zatvora gdje se srpsko stanovništvo... gde se srpsko stanovništvo izvrgnuto
18 strahovitom maltretiranju. Ljudi se odvođe iz stanova, pa postoji i takav metod
19 da ih vraćaju u stanove, pa opet nakon određenog vremena ponovo ih vraćaju.
20 Dakle, Srbi u Sarajevu su taoci, ili u kućama ili u zatvorima, a to su sledeći
21 zatvori: Fiskulturni dom u ulici Jugoslovenske narodne armije 3, Centralni
22 zatvor; onda, škola za retardiranu djecu 'Vladimir Nazor' - to se nalazi... ta se
23 škola nalazi, kol'ko sam obaviještena, u Hrasnom i nazivaju to privatnim

24

25

26

27

28

29

30

1 zatvorom onoga fudbalera Edina Bahtića, gde se na najzverskiji način iscrpljuju
2 ljudi i onda ih bacaju - pošto je tu blizu Miljacka - onda bacaju mrtva tijela u
3 Miljacku. Onda, podrum/trezor Privredne banke Sarajevo, ulica Jovana Cvijića -
4 kažu da taj zatvor drži neki Zlatko Lagumdžija. Odmah da kažem da se ne odnosi
5 na onoga političara Zlatka Lagumdžiju. Onda, Kasarna 'Viktor Bubanj' u Švrakinom
6 selu, stadion 'Koševo' koji je povezan zajedno sa 'Zetrom'. Kažu da se tamo
7 nalazi oko 500 Srba - naravno da ova cifra varira od dana do dana. Onda, tunel
8 Velešići-Cigлана; Studentski dom 'Mladen Stojanović', ulica Radićeva; 'Šipad' u
9 ulici Džemala Bijedića; garaža kod Privredne banke Sarajevo u Dobrinji; atomsko
10 sklo...sklonište u Dobrinji 3; zatvor na Stupu - nije nam poznat objekat; tunel
11 bolnice 'Koševo'; kafana 'Stella'; toplana Alipašino Polje; škola 'Aleksa
12 Šantić'; stadion 'FAMOS' u Hrasnici; popravni dom u f... Pofalićima kod Fabrike
13 duvana; meteorološki zavod na Bjelašnici; policijska stanica na Bjelavama;
14 Osnovna škola 'Pavle Goranin'.

15 Kako vidimo, ovde je navedeno 21... naveden 21 zatvor, i ovo je sve
16 provjereno u samom Sarajevu, što daleko prevazilazi broj zatvora koje nalazi...
17 koji se nalaze na cijeloj teritoriji koju kontroliše, ovaj, srpska vlast u Bosni
18 i Hercegovini."

19 G. TIEGER: [simultani prevod] Želite li da nastavim?

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne znam koliko pitanja ćete imati. Ako
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ih ima svega nekoliko, možda sada, dok se još svjedok toga jasno sjeća, a ako
2 ne, onda nakon pauze.

3 G. TIEGER: [simultani prevod] Mislim da ćemo iscrpiti Vaše strpljenje,
4 ima dosta pitanja. Možemo, doduše, započeti da možda samo jedan aspekt vidite.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

6 G. TIEGER: [simultani prevod]

7 P: Gospodine Mandiću, u drugom dijelu intervjua, gospođa Plavšić je
8 skrenula pažnju na navode o tome da se Srbe drži na muslimanskoj strani. Jeste
9 li Vi znali za te navode, za te tvrdnje, sredinom ili u drugoj polovici sedmog
10 mjeseca 1992.? Drugim riječima, da Srbe drže Muslimani na muslimanskim
11 područjima?

12 O: Ne. Mislim da je i jedna i druga informacije u domenu ratne
13 propagande. Po mom ličnom mišljenju, nit' je tačno da su Muslimani držali toliko
14 logora, niti da... da je tačno da su Srbi d...držali tol'ko logora. Mislim da je ovo
15 jedna vrsta propagandnog rata. A priča je bilo, i... i n... to je normalno u ratnim
16 dejstvima, da neko drži na nekoj lokaciji neki privatni zatvor, i... i jedne... i sa
17 jedne i sa druge strane. Siguran sam da su postojali, recimo, taj logor u... u
18 Tarčinu, da l'... tzv. "silos", gdje su ljudi do kraja rata bili unutra, jer sam
19 razgovarao sa pojedinim ljudima. A za ove ostale nisam bio informisan i to je
20 bilo u domenu MUP-a da istražuje i nacionalne bezbjednosti. A Biljana Plavšić je
21 bila ispred Predsjedništva za...zadužena za taj segment odnosa sa... sa... sa zaraćen...
22 dvije zaraćene snage. I, ona je tad bila upućena i radila po tom pitanju, i sa
23 međunarodnom zajednicom, sa UNPROFOR-om, i sa muslimanskom stranom.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Što se mene tiče, možemo nastaviti nakon
2 pauze i onda ću moći skrenuti pažnju svjedoka na neke dijelove intervjua i
3 zatražiću njegovo tumačenje. Mislim da neće biti problema s onim čega se sjeća.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Idemo na pauzu do 11.00h.

5 SUĐSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim

6 ... Početak pauze u 10.32h

7 ... Sednica nastavljena u 11.05h

8 SUĐSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Izvolite sedmi.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim poslužitelja da uvede svjedoka i
10 gospodina Tomića u sudnicu.

11 [Pravni zastupnik svjedoka je ušao u sudnicu]

12 [Svedok je ušao u sudnicu]

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Mandiću, izvolite sedmi.

14 A Vi, gospodine Tieger, možete nastaviti.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala Vam, časni Sude.

16 P: Gospodine Mandiću, zamolio bih Vas da sada pogledamo zajedno jedan
17 dokument iz Ministarstva unutrašnjih poslova Srpske Republike Bosne i
18 Hercegovine, koji nosi oznaku "strogo poverljivo". Radi se o izveštaju o
19 izvesnim aspektima rada do tog datuma i budućim zadacima. Dokument nosi datum
20 17. juli 1992. godine i evidencioni broj 0306-2180.

21 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P447.

22 G. TIEGER: [simultani prevod]

23 P: Gospodine Mandiću, primećujem da je na prvoj stranici ovog dokumenta,
24 ispod ovog otkucanog teksta "strogo poverljivo" i "primerak broj 6" - koji je

25

26

27

28

29

30

1 napisan rukom - niže rukom dopisano "dostavljeno predsjedniku Predsedništva i
2 predsedniku Vlade."

3 Recite nam sada, gospodine, na osnovu Vašeg iskustva, da li je dokument
4 poput ovoga slat predsedniku Predsedništva i predsedniku Vlade kao pojedincima,
5 kao osobama, ili kao ličnostima koji su vršili te funkcije, znači, u svojstvu
6 predsednika Predsedništva ili Vlade?

7 O: U svojstvu predsednika Predsedništva i predsednika Vlade.

8 P: Znači, kao osobama koje su se nalazile na čelu tih organa?

9 O: Da.

10 P: Zamolio bih Vas sada da pogledate treću stranicu teksta na B/H/S-u,
11 na kojoj piše sledeće: "Vojska, krizni štabovi i ratna predsjedništva zatražila
12 su da vojska okupi i zarobi koliko god je moguće muslimanskih civila, a da te
13 logore, te objekte prepuste organima unutrašnjih poslova. Uslovi u nekim od ovih
14 logora su vrlo loši, nema hrane, neke osobe ne poštuju međunarodne norme."

15 Gospodine Mandiću, Vi ste nešto ranije pomenuli neregularnosti i
16 neljudsko postupanje u logorima. Da li ovaj dokument koji je uputilo
17 Ministarstvo unutrašnjih poslova 17. jula odražava, uopšteno govoreći, one
18 informacije koje su bile na raspolaganju Vladi, a o kojima ste Vi ranije
19 govorili?

20 O: Da.

21 P: Nešto niže, na toj istoj stranici, odnosno pri dnu te stranice broj 3
22 na B/H/S-u, a u engleskoj verziji negde na sredini te iste stranice, stoji:

23 "Treba takođe istaći da se borbenim dejstvima oslobađaju novi prostori. Pa, uz
24
25
26
27
28
29
30

1 ranije učinjena krivična dela od neprijatelja, krivična dela, prvenstveno
2 pljačke svih vrsta, čine i pojedini Srbi. Pljačka se, kao najteži oblik
3 ugrožavanja imovine, vrši najčešće u tzv. 'čišćenjima' teritorija, kojom
4 prilikom inače krađu i paravojne i vojne formacije i milicija."

5 Recite nam, kao prvo: na koji način su, ako znate, bile oslobađane te
6 nove teritorije, ti novi prostori u vreme kada je sačinjen dokument, odnosno u
7 julu 1992. godine?

8 O: Kol'ko je meni bilo poznato to su, u ratnim sukobima i ratnim
9 borbama, vršila vojska, policija i ovi krizni štabovi. Nisam baš bio upoznat
10 tačno ka... na koji način. Al' mislim da je u... da su ratna dejstva, ili možda i
11 etnička čišćenja u pojedinim mjestima, onaj, nesrpskog stanovništva.

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Zamoliću Vas da sada pogledate stranicu
13 broj 6 prevoda na engleski jezik.

14 P: Ne mogu Vam reći gde tačno to stoji u tekstu na B/H/S-u, ali ću Vam
15 pročitati prvih par reči paragrafa, pa će Vam to omogućiti da nađete gde to
16 stoji. Kaže: "U cilju rešavanja postojećih problema i nerešenih pitanja sa
17 Ministarstvom pravde..."

18 G. STEWART: [simultani prevod] To je na stranici broj 10, u sredini.

19 G. TIEGER: [simultani prevod]

20 P: U tom paragrafu piše: "Za razrešenje uočenih problema i pitanja
21 nadležnosti između MUP-a i Vojske Srpske Republike treba pripremiti zajednički
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sastanak sa naznačavanjem ovih problema, u cilju dogovora i njihovog razrešenja
2 radi efikasnije saradnje i sadejstva. Posebno bi se razmatrala pitanja oko
3 delovanja paravojnih formacija i pitanja koja se tiču izmene dužine trajanja
4 pritvora, odnosno da Predsedništvo osnaži uredbu po kojoj se pritvor može
5 odrediti na 31 dan bi ubrzalo razrešenje pitanja istražnih sudija, istražnih
6 centara, zatvora, a naročito sabirnih centara i, s tim u vezi, nadležnosti
7 organa kako bi MUP - u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku i Zakonom o
8 unutrašnjim poslovima - radi ostvarivanja svojih dužnosti postupao samo prema
9 licima do njihovog suđenja ili predaje pravosudnim organima koji su proizvod
10 rada SUP-a. Posebno bi se raspravilo kako razrešiti pitanje iseljavanja
11 pojedinih stanovnika sela i slično, jer to nije u nadležnosti MUP-a, a žele se
12 ili pokušavaju imputirati MUP-u."

13   Gospodine Mandiću, da li su Vam poznati ovi problemi koji se pominju u
14 ovom paragrafu dokumenta?

15   O: Da.

16   P: Da li su ti problemi precizno navedeni u ovom dokumentu, odnosno da
17 li postoje neki vidovi i aspekti tih problema koje bi trebalo pojasniti?

18   O: Pa, u toku rata, pogotovu na teritoriji zahvaćenim ratnim dejstvima,
19 vrlo često su upadale paravojne formacije ili civili koji su vršili pljačke
20 imovine lica koja su, ovaj, bila zahvaćena ratom, i odnosili ih kući, odnosno,
21 krađe i s...sva k... teška krivična djela protiv imovine. MUP, ako je u ratnim
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dejstvima, nije mogao da to sprječava i oni su tražili da se u... da se odredi
2 način na koji da se spriječi pljačka imovine, oduzimanje imovine i sve ostalo
3 što je propratno ratnim dejstvima, odnosno da li čišćenju pojedinih oblasti
4 naseljenih nesrpskim stanovništvom, ili usljed ratnih dejstava kada se
5 stanovništvo iseljavalo, a imovina i sve ostalo na toj teritoriji. Onda su, kako
6 se to zovu, ljudi skloni kriminalu dolazili i vršili imovinske delikte - pljačku
7 imovine i sve ostalo što ide uz rat.

8 P: U ovom dokumentu se pominje mogućnost da se postigne neki sporazum u
9 pogledu pokretanja postupka za izmenu trajanja pritvora. Da li se to tiče i
10 pritvora pljačkaša ili pritvora nesrba?

11 O: Kako mogu shvatit', ovde je... mislim da se radi o ovim pljačkašima i
12 ljudima koji su pljačkali imovinu ovih n...nesrba i ljudi koji... koji su dolazili
13 kao paravojne formacije ili koji su pljačkali imovinu, da se ubrza procesuiranje
14 i da se sa pravne stra...strane zaštititi imovina t... koja je ostala nezaštićena u...
15 u... u tim... u tim područjima i tim naseljima gde su ljudi nan... bilo usljed rata
16 il' etničkog čišćenja, otišli iz svojih kuća i svojih domova. Mislim da je
17 ministar ovdje, za unutrašnje poslove, tražio da se to pooštri i da spriječi
18 pljačka imovine civilnih građana, odnosno stanovništva.

19 G. STEWART: [simultani prevod] U zapisniku stoji 31, a gospođa Čmerić mi
20 je rekla da u originalu stoji broj 21. Verovatno je to greška u kucanju, tu u
21 sredini ovog paragrafa.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, u redu. Vidim gde je to.

2 G. TIEGER: [simultani prevod]

3 P: Recite nam, koje ministarstvo bi trebalo da bude nadležno, odnosno
4 koji organ bi bio nadležan za te pljačkaše?

5 O: U predkrivičnom postupku MUP - znači, istraga, zadržavanje u pritvoru
6 do 30 dana - a posle toga u civilno pravosuđe ako se radi o pljački imovine i
7 svim krivičnim djelima koji... povodom rata i oko rata. Znači, civilni organi
8 vlasti - to je MUP i pravosuđe civilno.

9 P: A znate li gde se u zakonu Republike Srpske navodi taj period od 30
10 dana pritvora?

11 O: Ja mislim da je to u Zakonu o krivičnom postupku bilo, iz oblasti
12 nadležnosti organa unutrašnjih poslova, da je MUP određivao pritvor do 30 dana.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, strašno sam zbunjen.
14 Malopre je 31 dan bio promenjen - rečeno je da se radi o 21 danu, a sad Vi
15 ponovo govorite o periodu od 30 dana.

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Gospodine Mandiću, Pretresno veće nam
17 skreće pažnju na činjenicu da u tekstu stoji da Predsedništvo može da osnaži
18 uredbu po kojoj se pritvor može odrediti na 21 dan.

19 P: Vi ste pomenuli da je MUP bio nadležan da drži ljude u pritvoru do 30
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dana, ako to smatra potrebnim. Da li možete da nam objasnite o čemu se tu tačno
2 radi?

3 O: Ja govorim o ZKP-u predratnom i... i... i Zakonu o krivičnom postupku, a
4 nisam b... upoznat sa ovim dokumentom gde je b... r...ratno Predsedništvo, odnosno
5 Predsedništvo Republike Srpske sa zakonskom snagom mogao donositi odluke,
6 odnosno uredbe da se skрати ili produži pritvor. N...nisam tačno sa... sa brojem
7 dana upoznat, kol'ko je mogao MUP da drži u pritvoru osumnjičene civile za
8 krivična djela i...iz oblasti imovine. Poseban je bio Zakon o krivičnom postupku
9 za vojna lica, poseban za civilna lica. Ni...nisam tačno upućen i moguće da je... da
10 je greška kod mene u... u broju... broju dana.

11 P: A na koji način bi Ministarstvo unutrašnjih poslova obavestilo
12 Ministarstvo pravde da od određenog momenta Ministarstvo pravde postaje nadležno
13 za pritvoreno lice?

14 O: Gospodine tužioc, kao u svim legalnim državama, na određenoj
15 teritoriji i području postoje osnovni sudovi i viši sudovi. Znači, to je u
16 nadležnosti redovnih sudova, ne ministarstva kao institucije, već na području
17 sudova civilnih. I ako se nešto dogodi iz... iz nadležnosti civilnog pravosuđa, a
18 predistražne radnje uradi MUP - odnosno ne MUP c...centrala, već nadležna stanica
19 centra bezbjednosti, na ce... Služba javne bezbjednosti - o tome se obavijesti
20 istražni sudija, pa se izvrši uviđaj. Predistražne radnje obave organi
21 unutrašnjih poslova. Ako smatraju da je učinjeno teško krivično djelo il' da je
22 to lice koje je to učinilo, ovaj, sklono vršenju krivičnih djela i ponavljanju,
23 odredi mu pritvor, i sva... d...dokazni materijal i sve ostalo dâ u nadležnost
24
25
26
27
28
29
30

1 istražnog sudije nadležnog suda za to područje. Znam sa sigurnošću da su za
2 kazne koje su predviđene do 10 godina zatvora bili nadležni osnovni sudovi, a za
3 teška krivična dela, odnosno za ona krivična djela za koja je predviđena teža
4 kazna, bili nadležni okružni sudovi kao prvostepeni nadležni sudovi.

5   Znači, radi se o civilnim sudovima i z... civilni... krivičnim djelima iz
6 civilnog resora.

7   P: Pomenuli ste istražnog sudiju. Pre nego što se predmet prosledi
8 istražnom sudiji, koliko dugo se neka osoba može držati u pritvoru i koliko dugo
9 je MUP može držati u pritvoru?

10   O: N...nisam siguran da li je to 30 dana ili, kako je u aktu, 21. Ne znam
11 kol'ko broji. Ali, uglavnom, MUP je morao obavijestiti istražnog sudiju o nekom
12 uviđaju i događaju, izvršenju krivičnog djela na području djelovanja tog
13 istražnog sudije. Istog momenta kada se sazna za krivično djelo, pogotovo ako je
14 teže, težih razmjera, mora se obavijestiti dežurni istražni sudija koji ili
15 izlazi na lice mjesta ili dâ ovlaštenja, a i u sklopu svojih ovlaštenja, da
16 uviđaj i sve ostale istražne radnje vrše organi unutrašnjih poslova. Kada se
17 kompletira spis, dostavi se istražnom sudiji da provede još neke istražne
18 radnje. Poslije toga, ide tužilaštvu na optuženje. To je procedura u... u... u... bila
19 u zakonodavstvu civilnom u... i prije rata, i koje smo naslijedili u ratu, u
20 Republici Srpskoj.

21   P: Recite nam, jeste li se Vi sastali sa gospodinom Stanišićem ili nekim
22 drugim predstavnikom Ministarstva unutrašnjih poslova u cilju rešavanja

23
24
25
26
27
28
29
30

1 postojećih problema i nerešenih pitanja koja se pominju u ovom dokumentu?

2 O: Vrlo često smo se sastajali, kako nas dvojica, tako i na sjednicama
3 Vlade smo diskutovali oko tih problema iz svih oblasti, pa i iz oblasti
4 kriminalit... narastajućeg kriminaliteta na ra...ratom zahvaćenim prostorima.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, želeo bih da mi se nešto
6 pojasni. Nisam potpuno siguran, ali mi se čini da je svedok rekao da nije imao
7 prilike da pogleda ceo ovaj dokument. Dakle, ako je pitanje gospodina Tiegera
8 usmereno isključivo na te postojeće probleme i nerešena pitanja iz paragrafa
9 koji smo pročitali - nema problema. No, ako se to pitanje tiče drugih stvari
10 koje izlaze iz onih paragrafa koje smo ovde zajedno videli, mislim da bi bilo
11 potrebno da nam se to pročita.

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Mislim da je to potpuno u redu. Pitanje
13 koje sam postavio ticalo se isključivo onih problema koji su pomenuti u delu
14 dokumenta koji smo pročitali.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala Vam. To je sada jasno, časni Sude.

16 G. TIEGER: [simultani prevod]

17 P: Gospodine Mandić, koliko dugo ste poznavali gospodina Stanišića?

18 O: Vrlo dugo. Mi smo zajedno završili Policijsku akademiju.

19 P: Znam da ste bili poznat sportaš. Da li ste se Vi i gospodin Stanišić
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bavili nekom sportskom aktivnošću zajedno?

2 O: Da, bavili smo se džudom. S tim što sam ja bio... nemojte, mislim, da
3 budem neskroman, vrhunski s... džudista i sportista, a on je bio kao republičkog
4 ranga. Na... znači, imao sam evropskih medalja, na saveznom nivou, mediteranskih,
5 balkanskih, a Stanišić je do... do republičkih došao medalja, Bosne i Hercegovine.

6 P: Jeste li Vi i gospodin Stanišić bili prijatelji od prije rata?

7 O: Da.

8 P: Sjećate li se kada ste po prvi puta počeli razmjenjivati informacije
9 s gospodinom Stanišićem o problemima koji se spominju u ovom dijelu dokumenta
10 koji smo pogledali?

11 O: Ne. /.../ Al' da malo pokušam razjasniti, gospodine tužioče. Ti
12 problemi su bili stalni, konstantni, i to smo mi stalno raspravljali na
13 sjednicama vlada i... i... i... međusobnim susretima, i pokušavali da riješimo to
14 bezakonje koje je obuhva...obuhvatio početak rata. A pošto je sva Bosna i
15 Hercegovina bila ispresijecana i zahvaćena ratnim dejstvima, v...vrlo teško je
16 civilno pravosuđe, odnosno pra... nadležnost vlade, odnosno civilnih organa
17 vlasti, vrlo teško dolazila na teren.

18 P: Spomenuli ste problem pljačkanja, vezano uz ovaj dio dokumenta koji
19 smo pogledali na stranici 6 engleskog prijevoda, i stranici 10 na B/H/S-u. I
20 ranije smo gledali onaj dio dokumenta na stranici 3, gdje se govori o
21 prikupljanju, odnosno hvatanju što je više moguće muslimanskih civila. Dok ste
22 razgovarali s gospodinom Stanišićem, da li ste se vas dvojica fokusirali na

23

24

25

26

27

28

29

30

1 jedan od ta dva problema više nego na ovaj drugi? Jeste li ijednog smatrali
2 važnijim?

3 P: U... u početku rata je bio veliki problem sa tim ratnim
4 Predsjedništvima. To su... to su civili koja su organizovali vlasti i vojsku i
5 paravojsku i rezervni sastav vojske u pojedinim opštima... opštinama na području
6 Bosne i Hercegovine. I vidite ovde na stranici 3 bh... a... kako se ka... ovoga akta
7 da vojska i krizni štab...štabovi, odnosno ratna presitna /sic/, to su ti krizni
8 štabovi, traže da se zarobe što više Muslimana, što je, mislim, neprimjereno i...
9 i... i protivno svim aktima međunarodne konvencije. To je bio jedan od većih
10 problema na... za... za funkcionisanje civilne vlasti na teritoriji Republike
11 Srpske. A posledica toga je pljačke imovine i svega što je ostajalo iza tih
12 ljudi nezaštićeno, gdje su paravojske, civili i svi ostali koji su se time
13 bavili, kriminalci i stari i novi, iskoris...iskorištavali taj rat i nesreću da su
14 pljačkali tuđu imovinu.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jedno pojašnjenje vezano uz ovaj zadnji
16 odgovor. Skrenuli ste nam pažnju na jedan konkretan dio ovog dokumenta, u kojem
17 stoji: "Vojska, krizni štabovi i ratna predsjedništva." Slažete li se da
18 čitajući ovaj dokument se može reći da se nije radilo samo o lokalnim kriznim
19 štabovima i ratnim predsjedništvima, već i o vojsci - i od vojske se tražilo da
20 to čini, dakle, da prikuplja i hvata što je više moguće muslimanskih civila?
21 Ukupno gledajući Vaš zadnji odgovor, stječe se dojam da se radilo samo o
22 lokalnim ljudima od kojih je to traženo. No, ovdje vidim da se jasno spominje i
23 vojska, što nije lokalna organizacija, koliko ja shvaćam.

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Časni Sude, krizni štabovi, odnosno ratna predsjedništva, koja
2 se s... koja... koju su sačinjavali civilna vlast, su tražili od vojske i oružane
3 sile da se... da se što više muslimanskog stanovništva, ovaj, o...očisti, odnosno
4 etnički očisti. Nije vojska tražila, već od vojske se tražilo. Mislim da ovo
5 nije dobro sastavljena rečenica na strani 3 bh. prevoda.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] No, u originalu vidim da je prva riječ
7 "vojska".

8 SVEDOK: Jednu -

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zar ne?

10 SVEDOK: Jedno drugo isključuje.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To se, ustvari, odnosi na vojne snage?

12 SVEDOK: Ali, jedno drugo isključuje. Ne može vojska tražiti od vojske da
13 prikupi. Mi...mislim, ovaj, s... loše sastavljeno. Traži da se prikupi ili vojska
14 prikupi. Ne može vojska od vojske tražiti pa da se to pismeno traži. Zna se
15 na...nadležnosti i... i reharhija /sic/ na... ovaj, nadređenosti u vojsci. Ja tako
16 tumačim, časni Sude.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Teoretski je to možda tako. No, zar je
18 potpuno nezamislivo da vojska, krizni štabovi i ratno Predsjedništvo imaju isto
19 gledište i da traže da vojska prikupi ili zarobi što više muslimanskog
20 stanovništva? Dakle, jedno zajedničko mišljenje o tome što bi vojska trebala
21 učiniti?

22 SVEDOK: Iz ovog testa... teksta to proizilazi, časni Sude.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Gospodine Tieger, izvolite
24 nastaviti.

25 G. TIEGER: [simultani prevod]

26 P: Na stranici 10 Vaše verzije i stranice 6 verzije na engleskom,

27

28

29

30

1 Ministarstvo unutarnjih poslova isto tako izražava zabrinutost vezano uz pitanje
2 relociranja određenih građana, sela, itd. Jer, iako to ne potpada pod nadležnost
3 MUP-a, postoje određeni naponi da se to poveže s MUP-om. Jeste li Vi i gospodin
4 Stanišić razgovarali o tome?

5 O: Ne. Tu je bio, čini mi se, sukob nadležnosti vojske i policije.

6 P: Na koji je način pitanje premještanja građana i sela bilo povezano sa
7 pritvaranjem ljudi, nesrba, što se spominje u ostalim dijelovima dokumenta koje
8 smo pregledali?

9 O: Vojska je organizovala sabirne centre, i policija. I tu su dolazili
10 ljudi sa za... ratom za...zahvaćenih prostora i vršeno je ili razmjena, odnosno
11 etničko čišćenje na onim mjestima gdje nisu ratna bila dejstva, a na onim
12 /nerazgovetno/ odnosno, r... sklanjanje st...stanovništva, po mom ličnom mišljenju,
13 sa ratom zahvaćenog područja, gdje su bila ratna dejstva. U svim ratnim
14 dejstvima, policija je bila podređena vojsci i vojska je bila nadređena
15 policiji. To je tzv. stanje neposredne ratne opasnosti.

16 P: Skrenuo bih Vam pažnju na drugi odlomak stranice 4 verzije na
17 engleskom. Mislim da je to drugi odlomak stranice 5 na B/H/S-u, i to zadnja
18 rečenica. Nakon što su opisane neke od aktivnosti snaga MUP-a i uključivanje te
19 organizacije u ratne jedinice, stoji: "Drugim riječima, odmah je ostvarena
20 saradnja sa drugim dijelovima srpskih odbrambenih snaga, odnosno sa vojskom."

21 Da li je MUP surađivao s vojskom u borbenim operacijama i drugim
22 aktivnostima povezanim sa događajima na terenu?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Da.

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Molim da sada pređemo na dokument od
3 20.07.1992. godine, iz CSB-a Banja Luka upućeno MUP-u Srpske Republike Bosne i
4 Hercegovine, ministru. Broj ERN je 0324-6719.

5 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Biće to dokazni predmet Tužiteljstva
6 P448.

7 G. TIEGER: [simultani prevod]

8 P: Gospodine Mandiću, taj je dokument potpisao načelnik centra u Banja
9 Luci, gospodin Stojan Župljanin. Počinje tako što kaže da je tokom mjeseca
10 aprila, maja, juna i jula 1992. godine, na širem području AR Krajina došlo do
11 oružanih sukoba. I tu stoji da "smo o toku i ishodu toga redovno vas
12 informisali."

13 U drugom odlomku dokumenta navodi: "Međutim, tokom ovih sukoba,
14 predstavnici Vojske Srpske Republike BiH i milicije su priveli veći broj građana
15 muslimanske i hrvatske nacionalnosti kojima je, zavisno od broja i drugih
16 okolnosti na terenu, određen boravak u raznim objektima kao što su škole,
17 domovi, fabričke prostorije, otvoren prostor (igrališta), i sl. Prema našim
18 saznanjima, radi se o par hiljada uglavnom vojnički sposobnih muškaraca, prema
19 kojima su službe vojne, nacionalne i javne bezbjednosti preduzele operativnu
20 obradu i izvršile selekciju zadržanih lica. Nakon obrade, utvrđene su tri
21 kategorije, od kojih su prva i druga bezbjedonosno interesantne, i čija se

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 aktivnost može podvesti pod zakonsku odgovornost (aktivni učesnici
2 neprijateljskih formacija u toku oružanih sukoba, ilegalni snabdjevači i
3 finansijeri naoružavanja muslimanskog i hrvatskog naroda, tajno i organizovano
4 pripremanje oružane pobune i likvidacija pripadnika srpskog naroda, i sl.), dok
5 su u treću kategoriju svrstani odrasli muškarci za koje služba nije do sada
6 prikupila bilo kakve bezbjedonosno interesantne podatke, radi čega se isti mogu
7 tretirati kao taoci."

8 Na idućoj stranici, drugoj stranici prijevoda na engleskom, odnosno
9 trećoj stranici originala na B/H/S-u, gospodin Župljanin dalje opisuje stav koji
10 bi po njemu trebalo usvojiti, uključujući razmjenu vojno sposobnih muškaraca
11 koji nisu bezbjedonosno interesantni, prema kojima se može odnositi samo kao
12 prema taocima. Dakle, to je pod točkom 3: "Vojnički sposobne muškarce koji nisu
13 interesantni sa stanovišta bezbjednosti i koji se mogu tretirati samo kao taoci
14 pokušati razmijeniti za građane srpske nacionalnosti koji su po istim
15 kriterijima zadržani u logorima muslimansko-hrvatskih snaga."

16 U dokumentu koji smo prije pogledali - to je video-intervju s gospođom
17 Plavšić - ona je spominjala kategorizaciju muškaraca. A mi ovdje vidimo
18 kategorizaciju nesrba koji su zatočeni, ali nisu bezbjedonosno interesantni. Da
19 li je to problem o kojem ste razgovarali Vi i gospodin Stanišić dok ste
20 razgovarali o pitanjima koja je trebalo riješiti?

21 O: Ja i gospodin Stanišić smo razgovarali oko kriminaliteta, krađe
22 imovine i uništavanja imovine na... koja je napuštena silom ili... ili... ili
23 dobrovoljno. O ovim stvarima, što se tiče vojske i odnosa vojske i policije,

24

25

26

27

28

29

30

1 nismo razgovarali. N...ne sjećam se da smo n...na ovu temu razgovarali. Ko... Ipak su
2 ovo stvari iz nadležnosti vojske i policije. Mogao me jedino pitat' kao iskusnog
3 policajca za moje mišljenje, ali n... očito je da... da su ovo problemi odnosa
4 vojske i policije, odnosno vojske i MUP-a.

5 P: Da li se kategorizacija osoba koje su zatočene i u pritvoru odnosi na
6 istražne postupke koji su obavljani od strane MUP-a prije nego što bi predmet
7 istražni sudac uputio Ministarstvu pravde?

8 O: Ne. U ZKP-u, odnosno Zakonu o krivičnom postupku, ne m... ne postoji
9 kat... starosna kategorija ljudi, samo kategorija izvršenja krivičnih dela
10 izvršilaca i težinu krivičnog dela, odnosno vrsta krivičnog dela. Ovo se radi o
11 zarobljenim licima koji su u izolaciji u pojedinim školama b... ustanovama gdje ih
12 drži policija, i tu dolazi do sukoba između vojske i policije. I očito ovde
13 načelnik centra traži da se odrede da li će vojska ili poli...policija čuvati te
14 logore, jer su aktivirali čak i ove penzionere i rezervni sastav policije.

15 P: Ranije, u Vašem iskazu 25.11., na stranici 42, rekli ste nam da je
16 cijela Vlada pod vođstvom gospodina Đerića zatražila da se ljude, civile ne
17 zatočava i ne lišava slobode, i to one koji su bili uključeni u rat.

18 O: Tačno.

19 P: Da li je on mislio na civile nesrbe, koji se spominju u dopisu
20 gospodina Župljanina od 20.07. i u ranijem izvještaju MUP-a koji smo ranije
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vidjeli, onaj od 17.07.?

2 O: Ja mislim tako. Da.

3 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, molim da sada pogledamo
4 zapisnik sa 36. sjednice Vlade Srpske Republike Bosne i Hercegovine od
5 04.07.1992., koja je označena ERN brojem ET 0124-5416.

6 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Biće to dokazni predmet Tužiteljstva
7 P449.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije negoli nastavite, ovaj zadnji
9 dokument koji ste nam dali ima stranicu 3 od 2. Znam da Tužiteljstvo ponekad
10 pokušava učiniti nešto što je vrlo teško, no htio sam Vam samo ukazati na to jer
11 bi to inače moglo u nekim drugim situacijama uzrokovati i veću zbrku nego sada.
12 Izvolite nastaviti.

13 G. TIEGER: [simultani prevod]

14 P: Gospodine Mandiću, na ovoj sjednici od 04.07.1992., predsjedavajući
15 je opet bio profesor Đerić, premijer, i dokument bilježi tko je bio prisutan a
16 tko odsutan. Vidim da su opravdano odsutni bili određeni ljudi, uključujući i
17 Vas.

18 O: Da.

19 P: Sada bih Vas molio da pogledate točku dnevnog reda 8, to je zadnja
20 točka sjednice. I navodi se sljedeće: "Postavljeno je pitanje o tome da li
21 postoje dogovoreni kriterijumi o iseljavanju Muslimana sa teritorije Srpske
22 Republike BiH. Konstatovano je da Vlada o tome do sada nije donosila nikakve
23 stavove. Zaduženo je Ministarstvo za unutrašnje poslove da o tim pitanjima
24
25
26
27
28
29
30

1 pripremi informaciju koju bi razmatrala Vlada i zauzela odgovarajuće stavove."

2 Kao prvo, gospodine Mandiću, da li je to bio jedan od odgovora ili
3 reakcija Vlade na informacije koje smo upravo pregledali a koje se nalaze u
4 dokumentima od 17. i 20.07.1992.?

5 O: Da.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude, samo mi je potreban
7 trenutak vremena.

8 [Tužilaštvo se savetuje]

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Oprostite, ispričavam se. Idući dokazni
10 predmet Tužiteljstva je dokument od 08.08.1992., koji ima naslov "Srpska
11 Republika Bosna i Hercegovina, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Sarajevo". Ima
12 ERN oznaku ET 0124-5167.

13 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Biće to dokazni predmet Tužiteljstva
14 P450.

15 G. TIEGER: [simultani prevod]

16 P: Gospodine Mandiću, P450 od 08.08.1992., potpisao je pomoćnik ministra
17 za poslove i zadatke milicije Tomo Kovač.

18 O: Da. Da, pardon.

19 P: Što se tiče datuma 08.08.1992., sjećate li se da je 05.08., da su tog
20 dana novinari dobili pristup logoru u Omarskoj u Prijedoru i izvijestili o
21 detaljima svoje posjete u međunarodnim medijima?

22 O: Ne, gospodine tužioče. Nisam sa tim upoznat.

23 P: Sećate li se, uopšteno govoreći, da je došlo do obaveštenja u
24
25
26
27
28
29
30

1 međunarodnoj javnosti o tome da su nesrbi civili držani u srpskim pritvoreničkim
2 objektima otprilike u to vreme, početkom avgusta 1992. godine?

3 O: Da.

4 P: Skrenuo bih Vam pažnju sada na prvi paragraf ovog dokumenta gospodina
5 Kovača. U njemu stoji: "U cilju razrešenja problema vezanih za zadržavanje lica
6 pripadnika drugih naroda, nacija, u zonama ratnih dejstava u određenim objektima
7 i sabirnim centrima, pored dosadašnjih mera koje je preduzela Vlada i njena
8 nadležna ministarstva, predlažem da se pravno preuredi status ovih lica i to u
9 skladu sa međunarodnim konvencijama o izbeglicama, ratnim zarobljenicima, i
10 drugo."

11 Pogledajte onda malo niže ove paragrafe u dokumentu, u kojima gospodin
12 Kovač govori o tome kako pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova učestvuju u
13 postupku prihvata ovih lica i njihovom daljem tretmanu. Zatim, da učestvuju u
14 njihovom zarobljavanju i u kategorizaciji, kako to on spominje.

15 Zabrinutost koju izražava gospodin Kovač u ovom dokumentu, da li ona
16 odražava opštu zabrinutost koja je vladala u pogledu zadržavanja nesrba i
17 postupanja sa njima, nakon što se međunarodna zajednica zgrozila usled
18 informacija koja je dobila nakon posete logoru u Prijedoru?

19 O: Ne vjerujem baš da je tako. Znat... nije... znate, gospodine tužioče,
20 nije uobičajeno da pomoćnik ministra se direktno obraća predsjedniku Srpske
21 Republike i predsjedniku Vlade. Čini mi se da je to l... o... lična samozaštita,
22 odnosno predu... presretanje odgovornosti dotadašnjeg činjenja. Po Zakonu o
23 unutrašnjim poslovima, ovo pismo Tomo Kovač nije smio napisati ni predsjedniku
24
25
26
27
28
29
30

1 Vlade, ni predsjedniku Republike Srpske, već samo proslijediti nadležnom
2 ministru svome, njega obavijestiti, pa da on u okviru ministarstva, kao
3 najzaduženiji čovjek i prvi, dostavi ovaj m... zabrinuti materijal, odnosno
4 materijal iz koga je on lično zabrinut, nadležnim institucijama. Čini mi se da
5 se radi ovdje o drugim stvarima. Ovo nije legalan način komuniciranja
6 predsjednika Vlade i države sa jednim pomoćnikom ministra koji je možda četvrti-
7 peti čovjek u MUP-u u jarharhiji /sic/. Ovo se radi o nečem' drugom. Po Zakonu o
8 unutrašnjim poslovima, niko se ne može obratiti bez saglasnosti i odobrenja
9 ministra višim institucijama vlasti.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja bih želeo da postavim jedno pitanje
11 kako bi mi se ovaj odgovor razjasnio, osim ako Vi to želite da učinite.

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Izvolite, časni Sude.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi kažete da je ovo hijerarhijski
14 nepropisno?

15 SVEDOK: Da.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] No mi, bez obzira na to što Vi kažete,
17 vidimo da ovde stoji jedan dokument koji je napravljen, iako Vi kažete da to
18 mora predstavljati nešto drugo. Recite mi sada, da li Vi tvrdite da ovo pismo
19 nije tačno? Ne govorim sada o proceduri - o tome kako je pisano, kome upućeno,
20 itd. - već o sadržaju pisma.

21 SVEDOK: Ne sumnjam u istiniskog /sic/ činjenic...činjenica da je vršen
22 progon, odnosno da je... da se prostu... postupalo mima... mimo propisa Ženevske
23 konvencije i svih onih konvencija o ljudskim pravima, pravima na slobodu, već mi

24

25

26

27

28

29

30

1 je, čini mi se, neiskreno i licemjerno zabrinutost Tome Kovača koji je u tom
2 momentu, kao pomoćnik ministra - a nakon što je međunarodna zajednica utvrdila
3 ne... tu silinu nezakonitosti na pojedinim mjestima u tim logorima - da se... da on
4 tumači konvencije i da tumači način kako da se pojedinim postupa. A prije ovog
5 dokumenta smo videli bar desetine dokumenata gde se traži kratergorizacija i
6 lično /sic/. Mislim da je ovo neko lično čišćenje i... i kajanje.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li to znači da je on - pre nego što
8 su te činjenice, pre nego što je ta situacija koju on opisuje u ovom pismu
9 ustanovljena - da je on zapravo znao kakva je situacija i pre toga, tako da je
10 zapravo način na koji on sada ponovo navodi pažnju na to vrlo dvoličan?

11 SVEDOK: Tačno, časni Sude.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako je on, kao zamenik ministra za
13 poslove i zadatke policije, za to znao, da li to znači da je na nivou Vlade
14 svako to mogao znati?

15 SVEDOK: Mi smo svakodnevno dobijali... dobijali te informacije i pokretali
16 smo inicijative da se spriječi i u kol'kom g...god obliku je moguće smanji taj
17 progon i sve što se događalo sa civilima. Tomo Kovač je pomoćnik ministra, časni
18 Sude, nije zamjenik. On je neposredno nadležan oružanoj sili MUP-a i, kao takav,
19 neposredno je za... upućen i ovlašten da šalje na... u ratna dejstva oružanu silu
20 MUP-a i sadejstvuje sa vojskom.

21 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, moram nešto da primetim.
22 Gospođa Čmerić mi je skrenula pažnju u pogledu prevoda koji se tiče onoga što je

23
24
25
26
27
28
29
30

1 pred kraj ovog dokumenta.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Ako postoji nekih problema sa
3 prevodom, možda bi bilo dobro da se to sada odmah kaže, kako ne bismo morali da
4 preslušavamo audio-snimke. Bolje da to sada razrešimo.

5 G. STEWART: [simultani prevod] U redu. Časni Sude, samo ne bih hteo a da
6 to tek tako promakne.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, možemo tražiti od svedoka da ponovi
8 ono što je rekao.

9 G. STEWART: [simultani prevod] Da. Ali, što se tiče prevoda i greške u
10 prevodu, nije na svedoku da razrešava te probleme.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne. Ja mogu da ga pitam da ponovi ono
12 što je rekao i da vidimo da li ćemo dobiti drugačiji prevod na engleski.
13 Pretpostavljam da se radi o greški u prevodu na engleski, zar ne?

14 G. STEWART: [simultani prevod] Da. Pa jeste, tako je, gospodine
15 predsedavajući.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Umesto da skrećete svedoku
17 pažnju na deo koji je problematičan, možda bi bilo bolje da nas navedete, da nam
18 ukažete koji deo, kako to počinje.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Tamo gde kaže: "Mi smo te informacije
20 dobijali svakodnevno," mislim na taj odgovor.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Mandiću, biste li mogli da
22 ponovite odgovor? Ja sam malopre postavio jedno pitanje, pitao sam Vas da li je
23 to bilo opštepoznato na nivou Vlade. A Vi ste onda počeli odgovor na to moje
24 pitanje rečima: "Mi smo takve informacije dobijali svakodnevno i pokretali

25

26

27

28

29

30

1 inicijative," itd. Možete li ponoviti taj odgovor?

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Možda ovde ima nekih problema, možda je
3 ovo dvosmisleno. Ako sam ja dobro shvatio, gospođa Čmerić je mislila na problem
4 u prevodu dokumenta, a ne u prevodu odgovora svedoka.

5 G. STEWART: [simultani prevod] O, izvinjavam se, časni Sude. Ja sam
6 mislio da je to potpuno jasno. No, dobro. Radi se zapravo o sledećoj stvari, o
7 problemu prevoda "pomoćnika". Da li se to prevodi kao "deputy" što znači
8 "zamenik" ili drugačije, jer u prevodu na engleski piše "zamenik", a ne
9 "pomoćnik". A zapravo u originalu vidimo da je funkcija te osobe pomoćnik i to
10 je u potpunosti u skladu sa onim što je svedok upravo rekao.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. I ja sam mislio na prevod ovog
12 dokumenta, a svedok je sâm ispravio to i rekao da nije zamenik nego pomoćnik,
13 tako da je to već tada bilo potpuno jasno, zar ne?

14 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, jeste, jeste. Apsolutno je jasno.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sada je sve to jasno.

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Molim da sada pređemo
17 na zapisnik sa 46. sednice Vlade Srpske Republike Bosne i Hercegovine, od 9.
18 avgusta 1992. godine, koja nosi evidencioni broj ET 0124-5481.

19 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P451.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod]

2 P: Gospodine Mandiću, ovaj dokument Optužbe P451 je zapravo zapisnik sa
3 sednice Vlade Srpske Republike Bosne i Hercegovine održane 9. avgusta 1992.
4 godine. Videćete u beleškama koje su sačinjene ovde, da ste Vi bili prisutni.
5 Takođe je navedeno da su ovoj sednici prisustvovali i ministri /?Ljubomir/
6 Zuković i /?Petra/ Marković, tu stoji i Vaše ime - Momčilo Mandić. Takođe bih
7 sada naznačio da je u prevodu na engleski navedeno da je gospodin Đerić bio
8 odsutan i da je sednicom predsedavao zamenik premijera, gospodin Zuković.

9 Gospodine Mandiću, molio bih Vas da pogledate 12. tačku dnevnog reda. U
10 toj tački dnevnog reda stoji: "Vlada je formirala dve komisije od predstavnika
11 Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva pravosuđa i uprave. Zadatak
12 komisija je da ostvare uvid, preko nadležnih državnih organa, u status lica
13 smeštenih u sabirnim centrima i drugim objektima za zbrinjavanje, da ubrzaju
14 postupak kategorizacije navedenih lica i utvrđivanja odgovornosti i sankcija."

15 Da li svedok pred sobom još uvek ima dokazni predmet P450? Ako ga nema,
16 bilo bi dobro da mu se dokument vrati.

17 Kao prvo, gospodine Mandiću, recite nam koji je zadatak, odnosno
18 zaduženje dato ovim dvema komisijama, a u skladu sa tačkom dnevnog reda broj 12?

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Znači, zadatak komisije je da ostvari uvid preko nadležnih državnih
2 organa u status lica smještenih u sabirnim centrima i drugim objektima za
3 zbrinjavanje, da ubrzaju postupak katekolizacije /sic/ navedenih lica i
4 utvrđivanja odgovornosti i sankcija... sankcija.

5 P: U gornjem desnom uglu ovog dokumenta P450, tj. pisma gospodina Kovača
6 od 8. avgusta 1992. godine, rukom je napisano "Kombinovani tim policije i
7 pravosuđa da obidu: 1 - kategorizacija; 2 - nadležnost organa; 3 - ubrzaju...
8 odgovornost i sankcija..."

9 Tu je dosta nečitko. Možete li pročitati?

10 O: Proceduru... obe... ubrzaju proceduru.

11 P: A to stoji ovde, pod brojem 3, je li tako - odmah ispred reči
12 "sankcija"?

13 O: Proceduru.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja mislim da to nije sve što
15 tu piše. Možda bi najbolje bilo da je gospodin Tieger drugačije postavio to
16 pitanje svedoku. Umesto da traži jednu po jednu reč, trebalo bi da zatraži od
17 njega da pročita tačno sve što tu piše pod tačkom 3.

18 G. TIEGER: [simultani prevod] Slažem se sa Vama.

19 P: Gospodine Mandiću, možete li nam pročitati šta tačno piše rukom na
20 tom dokumentu 450, sve što je rukom napisano?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: "Konbinovani /sic/ tim polic...c...policije i pravosuđa da obiđu... da
2 obiđu: broj 1 - kategorizacija; 2 - nadležnost organa; 3 - ubrzaju proceduru..."
3 "Sankcija" je na... zadnja, ovu od... ne mogu pročitati' ovu jednu riječ.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Možemo li Vam mi možda reći šta tu piše?

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, ako je ovo predlog Odbrane, mislim
6 da se Vi iz Optužbe sa time slažete, zar ne? Izvolite.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Mislim da tu piše "odgovornosti", zar ne?

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pogledajte, gospodine Mandiću, to što je
9 napisano i recite nam je li moguće da tu piše ovo što je rečeno.

10 SVEDOK: Tačno, časni Sude. "Odgovornosti, sankcije".

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. U redu. U redu. To možda nije
12 veliko iznenađenje, imajući u vidu, uopšteno govoreći, sadržaj dokumenta 450.

13 Nastavite, gospodine Tieger.

14 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

15 P: Gospodine Mandiću, bar na prvi pogled se može utvrditi da postoji
16 značajna sličnost između ovih stavki. Možete li nam Vi sada reći da li ili ne Vi
17 tu nalazite neke razlike, značajne razlike između onih stavki pobrojanih u pismu
18 gospodina Kovača i zaduženja dveju komisija koje su formirane od strane Vlade 9.
19 avgusta?

20 O: Očito je da je potpredsednik Vlade Milan Trbojević uvrstio u dnevni
21 red Vlade ovaj dokument i naložio da se postupi po njegovim... po prijedlozima iz

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ovog dokumenta. I mislim da je ovo rukopis vjerovatno gospodina Trbojevića, koji
2 je zaključke Vlade maltene prepisao iz prijedloga Tome Kovača.

3 P: Radi zapisnika, s obzirom da još uvek imate ovde dokument, kada ste
4 rekli: "Očito je da je zamenik ministra gospodin Trbojević uvrstio ovaj
5 dokument," Vi ste dokument držali u ruci. Recite nam, o kojem se dokumentu radi?
6 Je li to P450, pismo gospodina Kovača od 8. avgusta? Molim Vas da odgovorite
7 glasno, zbog zapisnika.

8 O: Da, časni Sude.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Gospodine predsedavajući, ja bih prešao na
10 novu temu.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda je najbolje da sada odemo
12 na pauzu.

13 Gospodine Mandiću, napravićemo pauzu do 12.45h.

14 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

15 ... Početak pauze u 12.23h

16 ... Sednica nastavljena u 12.52h

17 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sjesti.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim poslužiteljicu da uvede svjedoka.
19 Tijekom pauze skrenuta mi je pozornost na tehničke i praktične probleme vezano
20 uz CD-ROM-ove. No, koliko sam shvatio, adekvatni postupak je objašnjen i čini mi
21 se da je problem riješen. To je jedno.

22 Drugo, ponovno sam se danas raspitao što se dogodilo s mojim konkretnim
23 zahtjevom da se gospodinu Krajišniku u sudnicu stavi na raspolaganje *laptop*.
24 Mislim da je to bilo pre jedno dva tjedna kada sam potpisao zahtjev, no to još
25 uvijek nije učinjeno.

26

27

28

29

30

1   PREVODILAC: Gospodin Stewart nije uključio mikrofon.

2   G. STEWART: [simultani prevod] Što se prve stvari tiče, mi vjerujemo da
3 je to riješeno, očekujemo nacrt dopisa koji trebamo potpisati. No, budući da ja
4 to nisam vidio, još to nisam učinio. Druga stvar, *laptop*. Koliko sam shvatio, to
5 je bilo fizički u zgradi prije desetak dana. No, pogledaću još jednom,
6 provjeriti.

7   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne. Mislim da ja to mogu provjeriti s
8 moje strane.

9   Gospodine Mandiću, izvolite sjesti. Oprostite nam što smo toliko
10 nepristojni i nastavili razgovarati dok ste ušli u sudnicu.

11   Gospodine Tieger, izvolite nastaviti.

12   G. TIEGER: [simultani prevod]

13   P: Gospodine Mandiću, htio bih Vam sada skrenuti pažnju na nekoliko
14 dokumenata na kojima su Vaše ime i potpis, izdatih u vrijeme dok ste bili
15 ministar pravosuđa. Prvi dokument je dokument od 03.09., sa ERN oznakom 0297-
16 7655.

17   G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, radi se o kratkom dokumentu od
18 svega dvije rečenice sa četiri imena. To je bilo objelodanjeno 15.11. ove
19 godine, ako bude bilo kakvih problema sa tim.

20   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Još nije dodijeljen broj dokaznog
21 predmeta. Tajnice?

22   GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Bit će to P452.

23   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

24   G. TIEGER: [simultani prevod]

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Mandiću, P452 od 03.09.1992. upućen je upravi zatvora
2 "Vogošća". I stoji tu da, radi daljeg postupka, potrebno je dole navedene
3 zatvorenike premjestiti u Kazneno-popravni dom "Kula". Zatim se navode četiri
4 imena i kaže: "Ovo smatrajte hitnim." Da li je to u osnovi uputstvo upravi
5 zatvora "Vogošća" da prebaci zatočene ili zatvorene iz "Vogošće" u "Kulu"?

6 O: Da.

7 P: Koja je bila veza između zatvora "Vogošća" i "Kula"? Da li su
8 potpadali pod isti aspekt nadležnosti Ministarstva pravde?

9 O: Mislim da je mi... u Vogošći je bio privremeni centar pod nadležnosti
10 /.../ Kriznog štaba Vogošće - ja mislim da je tako bilo - ili policije, ne znam
11 tačno. Nisam siguran, gospodine tužioče.

12 P: Sjećam se da ste prije neki dan spomenuli da je Butmir u određenom
13 trenutku bio pod nadležnošću Ministarstva unutarnjih poslova, a zatim ga je
14 preuzelo Ministarstvo pravde. Da li je to isto vrijedilo i za Vogošću?

15 O: Mi smo d... taj... taj objekat zatvorili u Vogošći, kada smo pre...preuzeli
16 to. I to je do tada držala, ja mislim, policija, ipak - mislim, ne znam tačno.
17 Ne mogu da se sjetim... ne mogu da se sjetim ko je držao "Vogošću", koji organ
18 vlasti.

19 P: Sjećate li se otprilike koliko je zatočenika ili zatvorenika bilo u
20 "Vogošći" početkom devetog mjeseca 1992.?

21 O: Ne.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dokument koji imamo pred sobom, P452, spominje dalji postupak. Dakle,
2 kaže da radi daljeg postupka je potrebno dole navedene zatvorenike premjestiti u
3 "Kulu". Što je bio taj dalji postupak?

4 O: Vjerovatno je bila razmjena, ali ovo nije moj original potpis,
5 gospodine tužioče. Ali, sigurno se radi o razmjeni.

6 P: Prepoznajete li tko je u Vaše ime potpisao taj dokument?

7 O: Ja vjerujem da je to radio Slobodan Avlijaš, pomoćnik ministra za
8 zatvore i to, koji je bio ujedno i član komisije državne za... za... z... koju je
9 osnovala Vlada, za ispitivanje uslova života i smještaja zatvorenika na čitavom
10 području Republike Srpske.

11 P: Zatim bih Vam, gospodine Mandiću, skrenuo pažnju na dokument od
12 22.09.1992., pod naslovom "Srpska Republika Bosna i Hercegovina, Ministarstvo
13 pravde, Sarajevo, Kazneno-popravna institucija 'Butmir'", sa ERN oznakom ET
14 0345-6338.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, to je bilo objelodanjeno
16 19.07. /u engleskom transkriptu: 19.11./

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Tajnice, to će biti P453,
18 pretpostavljam?

19 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Da.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, da li ovaj kasni
21 datum objavljivanja predstavlja neki problem?

22 G. STEWART: [simultani prevod] Ne, časni Sude. Ne želim nikakve
23 konkretne komentare iznositi vezano uz ovaj dokument i taj konkretni datum, već
24 bih htio dodati da je to samo dio neke šire slike.

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod]

2 P: Gospodine Mandiću, P453 je dokument upućen Okružnom zatvoru
3 "Vogošća", i za koji trenutak ću Vas pitati nešto oko potpisa. No, da Vas pitam
4 odmah, da li je to Vaš potpis na dokumentu?

5 O: Ne. Ne, i nema broj protokola mog gore. Ovo je neko iz... od zaposlenih
6 iz KP doma "Butmir", jer nikad ja nisam nazvao "Kulu" "Butmirom" - Kazneno-
7 popravni dom "Butmir". I okružni zatvor u Vogošći ne postoji.

8 P: Kako biste Vi okarakterizirali ili opisali objekt u Vogošći?

9 O: Početkom rata, znači, Krizni štab je... Krizni štab, Teritorijalna
10 odbrana, v... i vojska, odnosno policija je u Vogošći organizovala zatvor. Mislim
11 da se... objekat se zvao... to je bio ugostiteljski objekat "Sonja", tako se zvao. I
12 u... i u toku prve godine, odnosno pola godine rata, taj je objekat postojao. I
13 kada smo mi preuzimali u avgustu mjesecu "Kulu", onda smo počeli da zatvaramo
14 objekte ostale koje su držali vojska i policija, jer je sve prelazilo u
15 ingerencije civilnog pravosuđa. Jer, ovo nije Kazneno-popravni dom "Butmir"...
16 uopšte nije naziv "Kule". Nema broj protokola, nema ništa. Ovo nije moj akt.

17 P: Znete li za druge objekte ili zgrade ili lokacije, osim kod "Sonje",
18 koji su bili pridruženi ili ih se smatralo dijelom objekta u Vogošći?

19 O: Postojala je po... ovaj, u v... u s...selu ili naselju Svrake, jedan
20 objekat gdje su bi...bili za... a... zatočeni ljudi nesrpske nacionalnosti i Vogošč... i

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 u Vogošći "Sonja". Mislim da ta dv...dva objekta su na području opštine Vogošća
2 bili mjesta gdje su držani, odnosno zatočeni ljudi nesrpske nacionalnosti kada
3 je počeo rat.

4 P: Jeste li upoznati sa postojanjem zgrade koja se zvala "Planjina
5 kuća"?

6 O: Da se nije ona možda nas... nalazila u mjestu Svrake?

7 P: Mislim da da. No, mislim da nije prikladno da Vam to ja kažem, jer ja
8 moram saznati što Vi o tome znate.

9 O: Ja sam znao za ta dva objekta na području opštine Vogošća. Znači da
10 je to ta druga, jer d...drugih nije bilo.

11 P: Da li znate za čovjeka po imenu Brano /u engleskom transkriptu:
12 "Branko"/ Vlaco ili Vlaca?

13 O: Ja mislim da je on bio šef policije u Vogošći - Vlačo - ili komandir
14 milicije na početku rata.

15 P: Zna li da li je on imao kakvu ulogu vezanu uz te objekte na
16 području Vogošće?

17 O: Ne sjećam se, gospodine tužioče.

18 P: P453, u trećoj i zadnjoj rečenici dokumenta, navodi: "Zato je
19 potrebno po sistematizaciji poslati 50 ratnih zarobljenika, jedan broj lica u
20 istrazi, da bi mogla obaviti svoju funkciju. Tako da je potrebno da uputite 50
21 ratnih zarobljenika koji su zdravstveno sposobni u Kazneno-popravni dom
22 'Butmir'."

23 Zna li zbog čega je bilo nužno navesti da se u "Kulu" šalju samo
24 zatvorenici dobrog zdravlja?

25 O: Nije to vezano za "Kulu", već je to vezano za privrednu jedinicu.
26 Znači, početkom rata je - pošto je KP dom "Kula" bio zatvor poluotvorenog tipa
27 gdje je u privrednoj jedinici obavljali se radovi, a tada je funkcionisala

28
29
30

1 preradarnik /sic/ - znači, bilo je oko 2.000 koka nosilja koje su... koje su tu
2 bile, i vjerovatno oko tog... te privredne jedinice, odo... oko tog je trebalo neko
3 da... da posluhuje te... taj preradarnik, odnosno, kako se zove, pilićarnik. I
4 sjećam se da je bilo oko 2.000 koka nosilja koje... kojim su se hranili taj narod
5 okolo i... i zatvorenici, i... i vojska i policija. I bio je restoran otvoren u
6 prostorijama "Kule", gde je... gde su ljudi jeli. To se sigurno na to odnosi. Ali,
7 ovo je akt nekoga iz... iz postavljenih ljudi u Kazneno-popravnom domu "Kula". Ovo
8 je neko moj potpis zloupotrijebio. Nije uobičajeno da ministar, prvi čovjek
9 pravosuđa, prebacuje ljude neke da... da rade u... u privrednoj jedinici na tim
10 nekim poslovima i zadacima, znate. Da ja n... da... da g... ministar šalje akt. Ima
11 pomoćnik ministra za te zatvore i t... i privredne jedinice, i upravnici zatvora,
12 odgovorna lica. Mislim, ovo sigurno nije moj potpis. Ali, znam o čemu se... ali
13 znam o čemu se radi.

14 G. TIEGER: [simultani prevod] Molim da sada pogledamo idući dokument od
15 17.07. U zaglavlju stoji: "Srpska Republika Bosna i Hercegovina, Ministarstvo
16 pravde, Sarajevo". ERN broj je 0301-5749.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koji će to biti broj dokaznog predmeta?

18 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] P454, časni Sude.

19 G. TIEGER: [simultani prevod]

20 P: Gospodine Mandiću, P454 je odluka na osnovu člana 11 odluke o
21 osnivanju kazneno-popravnih organizacija na teritoriji Srpske Republike Bosne i
22 Hercegovine, gdje stoji da ministar pravde donosi rješenje. Za upravnika KP doma
23 "Foča" u Foči postavlja se Krnojelac Milorad. Ovo rješenje stupa na snagu danom

24

25

26

27

28

29

30

1 donošenja. I tu stoji Vaše ime na dnu, te potpis. Kao prvo, je li to Vaš potpis?

2 O: Ne. Ali, da ne bude zabune, sad znam ko je potpi...potpisivao i na taj
3 akt i ovaj. Čovjek koji čo... moj pomoćnik, Slobodan Avlijaš. Ali, onaj, ja sam
4 bio upoznat sa postavljanjem, jer je... on je bio zadužen za p... za zatvore i ove
5 penološke u...ustanove, ali je n... o... donešena odluka da se Krnojelac Milorad
6 postavi za upravnika u KP dom "Foču". Sad znam ko je ovo potpisivao moje
7 potpise.

8 P: Hvala, gospodine Mandiću.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Molim da sada pogledamo dokument koji ima
10 datum 10.08.1992., naslovljeno: "Srpska Republika Bosna i Hercegovina,
11 Ministarstvo pravde". ERN broj L0102742. To je dokument objelodanjen 15.11.

12 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Biće to P455.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jedno pojašnjenje, gospodine Tieger.
14 Gospodine Mandiću, kada ste rekli da sada prepoznajete tko je potpisivao ove
15 dokumente, da li to uključuje i pismo poslato iz "Butmira" u "Vogošću"?

16 SVEDOK: Da.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Izvolite, nastavite.

18 G. TIEGER: [simultani prevod]

19 P: Gospodine Mandiću, čini se da je P455 upućeno ratnom Predsjedništvu
20 Vogošća, Srpska opština Vogošća, sa brojem 03-141/92. I tu stoji: "Povodom vašeg
21 traženja za uključenje zatočenih u radove, ovime vas obavještavamo da se slažemo
22 da se sve zatočene privremeno uključi u građevinske i druge radove." I tu stoji

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Vaše ime, te "ministar", i zatim neke rukom dopisane opaske na dnu.

2 Kao prvo, gospodine Mandiću, sjećate li se zahtjeva i odobranja koje
3 ovaj dokument spominje?

4 O: Ne.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, mi smatramo da u prijevodu na
6 engleski umjesto "privremeno" treba biti "povremeno". Dakle, da se zatočene
7 povremeno uključi.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim gospođu Čmerić da pročita
9 relevantne riječi kako bismo mogli zatražiti pojašnjenje od prevoditelja u
10 kabinama.

11 GĐA ČMERIĆ: [simultani prevod] Naravno, časni Sude. Relevantna riječ je
12 "povremeno".

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Gospođu Čmerić, kada Vam se
14 gotovo direktno obraćam i nešto od Vas tražim, znajte da Vijeće cijeni Vašu
15 volju da to i učinite.

16 Izvolite nastaviti, gospodine Tieger.

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

18 P: Kao prvo, gospodine Mandiću, možete li vidjeti opaske dopisane rukom
19 na dnu dokumenta?

20 O: Mogu ih pročitati.

21 P: Hvala. Molio bih Vas da to učinite.

22 O: Prvu riječ ne zna... dole, ovaj... "Obavljen razgovor sa ministrom 10.08.
23 i data saglasnost." Potpisao je ovaj čovjek koji je poslao ovaj dopis. Ovo gore
24 ne znam šta je: "10.08. o...otp...otpravljeno" - poslato 10.08., vjerovatno, faksi...
25 faksom.

26 P: Prepoznajete li rukopis ili potpis osobe koja je to napisala?

27

28

29

30

1 O: Mislim da se radi o ovome Slobodanu Avlijašu. On je... on zaduž... jer je
2 on čovjek zadužen za ove zatvore i ovo sve. Mislim da je on. S... s... n...nisam baš
3 siguran, nemoj... ne... n...nisam siguran ko je, ali ima njegov potpis dole. Jer,
4 vidite da je u... u moje ime poslan dopis, da nije potpisan, ali je s... čovjek
5 stavio u zabilješci da je sa mnom obavljen razgovor desetog i da sam dao
6 saglasnost.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, mislimo da je prva nečitka
8 riječ, koju prevoditelji nisu razumjeli, no to bi trebalo značiti "zabilješka",
9 čini se da je to nešto prilično nevažno.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Mandiću, da li Vi možete možda
11 to pročitati?

12 SVEDOK: "Zabilješka". Tačno je primijetio gospodin Stewart - zabilješka.

13 G. TIEGER: [simultani prevod]

14 P: Gospodine Mandiću, u dokumentu koji se sastoji od jedne jedine
15 rečenice, pominje se traženje za povremeno radno angažovanje za građevinske i
16 druge radove /kako je prevedeno/. Da li Vi znate šta se podrazumevalo pod tim
17 drugim radovima?

18 O: Vjerovatno d... građevinski drugi radovi. N...ne bi' Vam mogao odgovoriti
19 na ovo pitanje, ne znam.

20 G. TIEGER: [simultani prevod] Naredni dokazni predmet koji Tužilaštvo
21 želi da koristi je presretnuti razgovor između gospodina Mandića i gospodina
22 Grkovića, od 3. jula 1992. godine. Imamo i tri snimka na programu *Sanction*.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A dobićemo i CD-ROM koji sadrži ova tri
24
25
26
27
28
29
30

1 snimka. Znači, tri snimka i jedan dokument, sve to na jednom CD-u? Vidim da
2 Optužba klima glavom potvrdno, što onda znači da će CD nositi oznaku 456, a
3 transkript 456A, a prevod transkripta na engleski jezik će biti 456A.1.

4 Nastavite sada, molim.

5 G. TIEGER: [simultani prevod] Zamoliću da se ovi snimci prikažu. Hvala.

6 [Sluša se presretnuti razgovor]

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja prevod nisam čuo. Traži se od
8 prevodilaca da prevedu ovo što je rečeno. Da li bi moglo da se pusti iz početka,
9 kako bismo čuli i prevod?

10 [Sluša se presretnuti razgovor]

11 "Radivoje GRKOVIĆ: Grković, komandant bataljona Nedžarići.

12 Nepoznata govornica: Izvolite?

13 Radivoje GRKOVIĆ: Mogu li dobit' koga od vaših rukovodilaca?

14 Nepoznata govornica: Kojih rukovodilaca?

15 Radivoje GRKOVIĆ: Ima li tu Mome Mandića ili bilo koga /nerazgovetno/?

16 Nepoznata ženska osoba: Mandića?

17 Radivoje GRKOVIĆ: Da.

18 Nepoznata ženska osoba: Samo momenat, sačekajte.

19 Momčilo MANDIĆ: Molim?

20 Radivoje GRKOVIĆ: 'Alo?

21 Momčilo MANDIĆ: Da?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 Radivoje GRKOVIĆ: Pomaže Bog.
- 2 Momčilo MANDIĆ: Bog ti pomogô... /nerazgovetno/.
- 3 Radivoje GRKOVIĆ: /nerazgovetno/ ... e dobro je.
- 4 Momčilo MANDIĆ: Reci.
- 5 Radivoje GRKOVIĆ: Jedna molbu... jedna velika molba.
- 6 Momčilo MANDIĆ: Samo reci.
- 7 Radivoje GRKOVIĆ: Treba mi jedno 30 Turaka.
- 8 Momčilo MANDIĆ: Ja?
- 9 Radivoje GRKOVIĆ: Za dva specijalna zadatka.
- 10 Momčilo MANDIĆ: Može.
- 11 Radivoje GRKOVIĆ: Može li?
- 12 Momčilo MANDIĆ: Pa može, bolan.
- 13 Radivoje GRKOVIĆ: Kako ću ih dočerat /sic/?
- 14 Momčilo MANDIĆ: Kad ti trebaju?
- 15 Radivoje GRKOVIĆ: Trebalo bi mi danas, ako ikako može.
- 16 Momčilo MANDIĆ: Evo, d... reći ću ja Ratku /nerazgovetno/ ...Ratko
- 17 poslepodne da... da odvoji 30 ljudi, kad dođeš da ih pokupiš.
- 18 Radivoje GRKOVIĆ: Čime ću ja braco to -
- 19 Momčilo MANDIĆ: To r...radna obaveza?
- 20 Radivoje GRKOVIĆ: Ma, k...kakva radna - specijalna.
- 21 Momčilo MANDIĆ: Specijalna?
- 22 Radivoje GRKOVIĆ: Specijalna.
- 23 Momčilo MANDIĆ: Pa, evo, nećemo telefonom. Dođi pa... evo, ima Đorđe
- 24 Kalezić... /nerazgovetno/ -
- 25 Radivoje GRKOVIĆ: Čuj me, Momo, ja sam... /.../ Napravi mi uslugu, biće
- 26 revanš. Bar 30 do 40 Turaka mi treba.
- 27 Momčilo MANDIĆ: Bog te jebo, četiri i po sata je. Ljudi sad govore da
- 28
- 29
- 30

1 treba da idu.

2 Radivoje GRKOVIĆ: Znam. Znam. Revanš slijedi.

3 Momčilo MANDIĆ: Kako ćemo to -

4 Radivoje GRKOVIĆ: Evo zbog -

5 Momčilo MANDIĆ: Čime će ih transportovat'?

6 Radivoje GRKOVIĆ: Kamiončinu neku nabacaj ili autobus, dva-tri stražara

7 i počeraj preko Pala i Ilijaša, vamo... /nerazgovetno/.

8 Momčilo MANDIĆ: Stani, je l' treba za razmjenu il' za... za rad?

9 Radivoje GRKOVIĆ: Ma, ne razmjenu, specijalni poslovi.

10 Momčilo MANDIĆ: Znam.

11 Radivoje GRKOVIĆ: Recite mo... ne mogu telefonom.

12 Momčilo MANDIĆ: Znam, znam, znam. U jebo te bog, kako ćemo -

13 Radivoje GRKOVIĆ: Molim te napravi mi tu uslugu, Momo. Molim te, kô brat

14 te molim.

15 Momčilo MANDIĆ: Dobro.

16 Radivoje GRKOVIĆ: A... /nečujno/...kroz Kasindolsku... kroz Kasindolsku i u

17 Nedžariće.

18 Momčilo MANDIĆ: I Nedžariće.

19 Radivoje GRKOVIĆ: U kasarnu, jeste.

20 Momčilo MANDIĆ: Kasarnu.

21 Radivoje GRKOVIĆ: A ako imaš 50, još bolje, al' 30 bi mi, do 40, bilo

22 taman.

23 Momčilo MANDIĆ: Ma, nemam ja... nemam prevoza za njih.

24 Radivoje GRKOVIĆ: Joj.

25 Momčilo MANDIĆ: Samo, sačekaj malo. Ima l' /nerazgovetno/ kamion

26 /nerazgovetno/? Imaš ti goriva?

27 Radivoje GRKOVIĆ: Ja ću dati nafte.

28 Momčilo MANDIĆ: Nafte, je l'?

29 Radivoje GRKOVIĆ: Kad se vr... kad dođeš, daću ti nafte.

30 Momčilo MANDIĆ: Ja, ja.

31 Radivoje GRKOVIĆ: Je li može, rode?

ponedeljak, 29.11.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 Momčilo MANDIĆ: Može, jebi ga. Evo, j...ja imam onaj mali autobus, kol'ko ima
2 sjedišta? 24.

3 Radivoje GRKOVIĆ: Taman. Taman, i dva pratioca i vozač. Je li valja?
4 Momčilo MANDIĆ: Stani, može li proć' putem au...autobus? /nerazgovetno/
5 Samo kamionom?

6 Radivoje GRKOVIĆ: Ma može, Momo.
7 Momčilo MANDIĆ: Prošô sam ja...
8 Radivoje GRKOVIĆ: Momo?
9 Momčilo MANDIĆ: ...putničkim vozilom.

10 Radivoje GRKOVIĆ: Idu i putnička vozila i... jebi ga.
11 Momčilo MANDIĆ: ...Vogošća /nerazgovetno/. 'Aj, smislićemo nešto. Ti budi
12 večeras tu.

13 Radivoje GRKOVIĆ: Ja nemam telefonskih civilnih veza s tobom.
14 Momčilo MANDIĆ: /nerazgovetno/ ...kako nemaš, ovaj, /nerazgovetno/?
15 Radivoje GRKOVIĆ: Nema. Kod mene je sve blokirano, isključeno. Neđžarići
16 su... /nerazgovetno/.

17 Momčilo MANDIĆ: A odakle zoveš /nerazgovetno/?
18 Radivoje GRKOVIĆ: /nerazgovetno/ ...na Ilidži, u policijsku stanicu
19 prebacio.

20 Momčilo MANDIĆ: M-hm. Pa evo, ne...nešto ćemo iskombinovat'. Imam ja
21 ovdje, jedan od Markovića -
22 Radivoje GRKOVIĆ: Ja očekujem te ljude i te Turke večeras... noćas.
23 Momčilo MANDIĆ: Ha?
24 Radivoje GRKOVIĆ: /nerazgovetno/ ...te Turke noćas.
25 Momčilo MANDIĆ: Večeras.
26 Radivoje GRKOVIĆ: Večeras.
27 Momčilo MANDIĆ: Jeste.
28 Radivoje GRKOVIĆ: Majke mi, revanš slijedi.
29 Momčilo MANDIĆ: Dogovoreno.
30 Radivoje GRKOVIĆ: Hvala ti, zdrav bio.
31 Momčilo MANDIĆ: 'Ajde, živio.

ponedeljak, 29.11.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

- 1 G. TIEGER: [simultani prevod]
- 2 P: Možete li nam reći, ko je Grković?
- 3 O: Gospodin gr... gospodin Grković je bio komandant kasarne u Nedžarićima.
- 4 U na... u sarajevskom naselju Nedžarići.
- 5 P: Kada gospodin Grković kaže "30 Turaka", na koga misli?
- 6 O: Na Muslimane.
- 7 P: Da li je on pri tom mislio na zatvorene Muslimane?
- 8 O: D... koji su se nalazili u "Kuli".
- 9 P: A kada Vi u razgovoru kažete: "Dobro, reći ću ja Ratku, Ratko je
- 10 popodne, da odvoji 30 ljudi da dođeš da ih pokupiš," kada to kažete, na koga Vi
- 11 mislite?
- 12 O: Na Ratka Lalovića, upravnika "Kule".
- 13 P: A kada gospodin Grković kaže "specijalni poslovi" za koje mu je
- 14 potrebno 30 muslimanskih zatočenika, na šta on misli?
- 15 O: Ne znam na šta je mislio, al' mislim da je utvrde... utvrđivanje,
- 16 ovoga, kasarne u Nedžarićima. Ne... ne znam tačno specija... koji su, al' m...mislim
- 17 da je na to mislio. Vjerovatno kopanje rovova i utvrđivanje te kasarne koju je
- 18 voj... srpska vojska držala.
- 19 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, želeo bih sada da pogledamo
- 20 naredni dokument Optužbe, bilten od 19. septembra 1992. godine koji ima
- 21 evidencijski broj L0103035.
- 22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim sekretara da kaže dokazni broj
- 23 predmeta.
- 24 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] P457, časni Sude.
- 25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam.
- 26 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ovaj dokument je obelodanjen
- 27
- 28
- 29
- 30

1 19. novembra.

2 P: Gospodine, ovaj dokument P457 u zaglavlju ima: "Srpska Republika
3 Bosna i Hercegovina, Srpska opština Vogošća, odeljenje zatvora" i stoji: "Na
4 osnovu naredbe broj 11/84 od 17. septembra 1992. godine, a na zahtev komandanta
5 brigade Trifunović Miladina, na brdo Žuč je zbog izvođenja radova odvedeno 50
6 zatvorenika." Dalje se kaže: "Prilikom izvođenja radova, od strane neprijatelja
7 poginuli su sledeći" - navedena su imena četiri osobe. I kasnije stoji: "Istog
8 dana, ranjeni su sledeći zatvorenici" - tu su pobrojana imena sedam osoba.
9 Takođe se navodi da su u prilogu spisak, naredba i izjava, a u potpisu se vidi
10 ime upravnika zatvora, Vlačo Branko, i njegov potpis.

11 O: Tačno.

12 P: Je li to onaj isti Branko Vlačo o kojem ste govorili malopre?

13 O: Vjerovatno. Vlačo Branko. I... e... u... u Vogošći je postojala velika
14 porodica Vlačo, tar... tako da ima puno Vlača. Ne znam da li je to taj, vjerovatno
15 jeste. Jer, znam da je bio šef policije prije rata Vlačo, da li je Branko ili
16 slično ime - ne znam. Ali je... to je porodica koja je... koja je živjela na
17 području Vogošće, tako da ima više Vlača.

18 P: U dokumentu stoji da je na zahtev komandanta brigade Miladina
19 Trifunovića, i na osnovu naređenja - dât je i broj naređenja i datum naređenja -
20 da je na osnovu tog naređenja, na osnovu zahteva, 50 zatvorenika odvedeno na
21 izvođenje radova. Možete li nam reći šta Vi znate o tome o kakvim se radovima tu
22 radilo? Kakve je radove trebalo tih 50 zatvorenika da izvedu?

23 O: Znači, Vlačo Branko je isped /sic/ Srpske opštine Vogošća, odeljenje
24
25
26
27
28
29
30

1 zatvora, dobio naredbu vojske da ustupi 50 ra... zatvorenika vojsci. Naime, po
2 zakonu o vojsci, u neposrednoj ratnoj opasnosti i... vojska je imala pravo da uzme
3 na raspolaganje sve zatvorenike u svim zatvorima - bez obzira da li njima
4 rukovodila policija, vojska ili civilno pravosuđe - za potrebe vojske. Izdavali
5 su naredbu, ili pismeno ili usmeno, a ustvari sve pismeno, i oni su u... te ljude
6 uzimali na raspolaganje, pa vraćali kad im ne bude trebalo. Ovde se radi o brdu
7 Žuč gdje su se vodile borbe velike između srpske i muslimanske vojske, i
8 najvjerovatnije da se radi o kopanju rovova na l...liniji razgraničenja. Znači,
9 imali su pravo ingerencije da uzmu ljude odakle su htjeli - iz bilo koga
10 segmenta zatvora i bilo čega - vojska, da bi za svoje potrebe odbrane linije ili
11 čega su oni smatrali, po svojim naredbama u...uzimali zatvorenike, što je
12 konstatovao Vlačo Branko.

13 P: Naredba koja se pominje u prvoj rečenici ovog biltena, naredba broj
14 11/84, da li Vi shvatate to kao naređenja koje je izdao Vlačo, i to u odgovor na
15 zahtev komandanta brigade?

16 O: N...ne znam ko je mogao izdati, m... da nije možda ratno Predsjedništvo
17 opštine Vogošća, to n... nisam siguran ko je izdao ovu naredbu. Možda je vojna
18 komanda u Vogošći, n...ne znam tačno. Ne bih znao reći, jer je očito da je
19 Trifunović Miladin p...postavio zahteve za brdo Žuč, a ko je izdao naredbu - da li
20 vojska, da li civilna vlast, da li policija - ne znam tačno. Ili Vlačo, n...ne
21 znam, nisam s ovim upoznat.

22 P: Da li nam možete reći, koje su nacionalnosti bili zatvorenici koji su
23 poginuli ili ranjeni? Vidite li imena u dokumentu?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Svi su bili Muslimani. Vidi se da se radi o ratnim zarobljenicima.
2 Gospodine tužioce, gore i... i stavljeno je da prilikom izvođenja radova, od
3 strane neprijatelja poginulo sljedeći ra... ljudi. Znači, to je bilo na liniji
4 razgraničenja, prilikom izmjene vatre zaraćenih snaga.

5 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, želeo bih sada da pređemo na
6 telefonski razgovor između gospodina Krajišnika i Ratka Mladića od 24. maja
7 1992. godine, a koji je već ušao u spis kao dokazni predmet P154A, graničnik 3
8 /u engleskom transkriptu: "33"/.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, možete li, radi
10 zapisnika, ponoviti broj graničnika?

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Proveriću. To je graničnik 33. Obaveštavam
12 tehničku kabinu - izvinjavam se što to ranije nisam rekao - da se radi o
13 dokaznom predmetu koji se primenjuje putem *Sanctiona*.

14 [Sluša se presretnuti razgovor]

15 "Ratko MLADIĆ: Molim?

16 Nepoznata govornica: Halo?

17 Ratko MLADIĆ: Da, molim?

18 Nepoznata govornica: Dobro veče.

19 Ratko MLADIĆ: Dobro veče.

20 Nepoznata ženska osoba: Kabinet gospodina Krajišnika.

21 Ratko MLADIĆ: Izvolite?

22 Nepoznata ženska osoba: Trebamo generala.

23 Ratko MLADIĆ: Ja sam.

24

25

26

27

28

29

30

1 Nepoznata govornica: Samo jedan momenat, molim Vas lijepo.
2 Momčilo KRAJIŠNIK: Da?
3 Ratko MLADIĆ: Mladić.
4 Momčilo KRAJIŠNIK: Generale, dobar večer.
5 Ratko MLADIĆ: Dobro večer. Čujemo li se dobro?
6 Momčilo KRAJIŠNIK: Odlično. Je li... čujete li Vi mene?
7 Ratko MLADIĆ: Čujem Vas odlično, samo pazite, ima između nas posrednik.
8 Momčilo KRAJIŠNIK: Znam, znam, sve je meni jasno.
9 Ratko MLADIĆ: Dobro.
10 Momčilo KRAJIŠNIK: Da li je došao ministar Mandić dole?
11 Ratko MLADIĆ: Bio je danas, ali ne znam... valjda je otišao.
12 Momčilo KRAJIŠNIK: Doći će dole.
13 Ratko MLADIĆ: Dobro.
14 Momčilo KRAJIŠNIK: I... i, morali bi... ja... ja ću njega potražiti'.
15 Ratko MLADIĆ: Dobro.
16 Momčilo KRAJIŠNIK: Moram neke informacije da mu donesem.
17 Ratko MLADIĆ: Dobro.
18 Momčilo KRAJIŠNIK: A sad ću pokušati da vidim da li ima ovde ovaj što
19 ima terensko vozilo.
20 Ratko MLADIĆ: Dobro.
21 Momčilo KRAJIŠNIK: Molim Vas, kad on dođe...
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Ratko MLADIĆ: Dobro.

2 Momčilo KRAJIŠNIK: ...ono što on bude prenio, to bi... to je vezano za ovu
3 informaciju.

4 Ratko MLADIĆ: Dobro.

5 Momčilo KRAJIŠNIK: To bi... trebalo bi po svaku cijenu da uradimo.

6 Ratko MLADIĆ: Dobro.

7 Momčilo KRAJIŠNIK: Pa ću ja sad njega pitat', ako ne budem našao...

8 Ratko MLADIĆ: Dobro.

9 Momčilo KRAJIŠNIK: ...sutra ću ujutro nekoga poslati da... moram terenskim
10 vozilom da Vam to donesem, jer ja vjerujem da imate sada drugog posla oko ovoga
11 izmještanja, je l' tako?

12 Ratko MLADIĆ: Nema problema.

13 Momčilo KRAJIŠNIK: A, u svakom slučaju, da nije kasno mi bi se sad
14 vidjeli, jer ovo je vrlo ozbiljna jedna informacija koju sam dobio.

15 Ratko MLADIĆ: Dobro.

16 Momčilo KRAJIŠNIK: E, tako. Potražiću ja nekoga, ali Vas molim, ako on
17 dođe, ono što jeste, ako bude nekih problema... Vi ćete se sa tim složiti', nije to
18 sporno.

19 Ratko MLADIĆ: Nema problema.

20 Momčilo KRAJIŠNIK: A...ali je ova informacija čak i potvrdila da je mnogo
21 ozbiljnija... ozbiljniji problem nego što sam ja mislio.

22 Ratko MLADIĆ: Dobro. Ovako, ima gore kod... tamo kod mene...

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.

2 Ratko MLADIĆ: ...kod Milovanovića.

3 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.

4 Ratko MLADIĆ: Ako ne može... ako bude sutra ujutru lepo vreme, neka dođe
5 to onom mojom... mojim onim sredstvom...

6 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, da.

7 Ratko MLADIĆ: ...što je Milosan...vljević išô. On će doći do mene, on je već
8 krenuo, i doći će i Vi samo njega nazovite...

9 Momčilo KRAJIŠNIK: A je l' on krenuo već tamo?

10 Ratko MLADIĆ: Nije. Nije, ali će... usput to neka on donese meni.
11 Milovanović je danas bio kod Vas?

12 Momčilo KRAJIŠNIK: A nije, nije bio.

13 Ratko MLADIĆ: Nije dolazio?

14 Momčilo KRAJIŠNIK: A dobro bi bilo ako on polazi, ako imate vezu sa
15 njim, nek' navrati samo kod mene da mu dam da ponese.

16 Ratko MLADIĆ: Ne, ne. Neće on dolaziti. Pol...polaziće neki odozgo, Vi s
17 njim lakše da dobijete i nije prob... a nije problem ni da dođete vozilom do mene.

18 Momčilo KRAJIŠNIK: Dobro. I uglavnom ćete vidit /sic/ ovo, ja se nadam,
19 ili noćas ili sutra ujutro.

20 Ratko MLADIĆ: Nema problema, neka to dođe kod mene.

21 Momčilo KRAJIŠNIK: 'Ajde, važi.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Ratko MLADIĆ: Inače, Vi ste dobro?

2   Momčilo KRAJIŠNIK: Pa, dobro sam, malo me zabrinule neke stvari. Ali,

3 mislim da je sve u redu.

4   Ratko MLADIĆ: Biće to sve u redu, ne sekirajte se. Ovaj..

5   Momčilo KRAJIŠNIK: Akobogda, generale, je li tako?

6   Ratko MLADIĆ: Tako je.

7   Momčilo KRAJIŠNIK: [smeh]

8   Ratko MLADIĆ: [smeh] Akobogda i ako mi uradimo.

9   Momčilo KRAJIŠNIK: Ne, ne. Pa ja to znam, treba Bogu i pomoć' malo.

10   Ratko MLADIĆ: Tako je, treba mu pomoći.

11   Momčilo KRAJIŠNIK: Hvala lijepo.

12   Ratko MLADIĆ: Ovaj, da Vam kažem, ovo je danas išlo dobro, bili su ovi

13 uglavnom korektni. Živcirali su me ceo dan, ali ne verujem da ću moć' da izdržim

14 da m... onim... pro... ujutru počnemo, a uveče se izmeštanje vrši.

15   Momčilo KRAJIŠNIK: Kakvih sam imao problema večeras.

16   Ratko MLADIĆ: Zbog?

17   Momčilo KRAJIŠNIK: Došli ovi naši odavde... što je otišlo, kako je... a oni

18 vozači se vratili.

19   Ratko MLADIĆ: A-ha. Ništa se Vi ne sikiraj..

20   Momčilo KRAJIŠNIK: Ali, ja sam pokušao kô političar pravi, pa sam jedva

21 ubijedio ih.

22   Ratko MLADIĆ: Samo Vi njima recite, ovaj, to je bolje, nama su, ovaj,

23 glave najpreče.

24

25

26

27

28

29

30

1 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, da.

2 Ratko MLADIĆ: A sve ćemo drugo mi lakše rešiti.

3 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, sigurno. Dobro -

4 Ratko MLADIĆ: Sve će to biti u redu, predsedniče. Ne sikirajte /sic/ se

5 Vi ništa.

6 Momčilo KRAJIŠNIK: Dobro, važi.

7 Ratko MLADIĆ: Ja... o... mi smo njima ponudili mir i oni su dobro

8 prihvatili. Vidim da rade sada kako valja i da su to tako radili odma', ne bi

9 bilo ovoga što je bilo.

10 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, sigurno /nerazgovetno/.

11 Ratko MLADIĆ: Ne sikirajte se Vi ništa, predsedniče...

12 /govornici govore istovremeno/

13 Ratko MLADIĆ: ...sve će bit' dobro, budite Vi bez brige. Malo ćemo ono što

14 smo dogovarali, ono izmeštanje. A što se tiče moje, malo će morat' sačekat'.

15 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, da.

16 Ratko MLADIĆ: Ja se moram zadržat', ovde mi je odlično, tu pored

17 Miljacke.

18 Momčilo KRAJIŠNIK: Ne, ne /nerazgovetno/. Sve je to u redu.

19 Ratko MLADIĆ: Kod mene... Miljacke, sve u redu.

20 Momčilo KRAJIŠNIK: Jeste. Evo, dobio sam informaciju, ovi gore rade

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 dobar posô. Tako... /nerazgovetno/ žao, ovo loše je bi... loša je bila linija, ali
2 mislim da je dobro i tamo preko, u Lisabonu.

3 Ratko MLADIĆ: J...je l' tako?

4 Momčilo KRAJIŠNIK: Aha. 'Ajde, čujemo se mi sutra.

5 Ratko MLADIĆ: U redu, hvala. Živi bili, pozdravite tamo sve.

6 Momčilo KRAJIŠNIK: Hvala lijepo. Zdravo.

7 Ratko MLADIĆ: Zdravo."

8 G. TIEGER: [simultani prevod]

9 P: Gospodine Mandiću, kao prvo, recite nam da li prepoznajete učesnike u
10 ovom razgovoru?

11 O: Učesnici su general Ratko Mladić i gospodin Momčilo Krajišnik.

12 P: Gospodin Krajišnik negde na početku razgovora pita generala Mladića
13 jeste li stigli, na šta ovaj odgovara da ste tu bili danas, ali da izgleda da
14 ste otišli. A onda gospodin Krajišnik navodi da ćete Vi doći, a general Mladić
15 odgovara na to: "Da."

16 Kao prvo, ako znate, recite nam o čemu zapravo razgovaraju general
17 Mladić i gospodin Krajišnik u ovom razgovoru? Čime se bave?

18 O: Ja mislim da je to vrijeme kada je general Ratko Mladić bio u
19 Lukavici, u kasarni "Slaviša Vajner - Čiča" i da je to moguće da se radi o
20 iseljavanju, odnosno napuštanju, di...dislociranju vojske, il... odnosno, regruta iz
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kasarne "Maršal Tito" u Sarajevu i "Viktor Bubanj" iz Sarajeva. Ja
2 pretpostavljam da se to radi o tome, o dislociranju d... ove djece, regruta, iz te
3 dvije kasarne. Ja mislim da se o tom radi.

4 P: Sećate li se da li ste Vi dobili informaciju od gospodina Krajišnika
5 i da ste je preneli generalu Mladiću, u pogledu tih kasarni?

6 O: Ovdje je malo zbunjujuće, jer Krajišnik Momčilo kaže: "Moram neku
7 informaciju da mu donesem." Znači, da meni donese, jer to d... govori Ratku
8 Mladiću.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Vidim da je već kasno, časni Sude. Ovo će
10 biti moje poslednje pitanje.

11 P: Ako pogledate malo niže u ovom dokumentu, nešto kasnije u razgovoru,
12 nakon što gospodin Krajišnik pita jeste li bili tu, a general Mladić odgovara:
13 "Bio je danas, ali ne znam, valjda je otišao." Pa, nakon toga, gospodin
14 Krajišnik kaže: "Moram neku informaciju da mu donesem." - tu se misli na Vas.

15 O: Da.

16 P: I onda kaže: "A sad ću pokušati da vidim da li ima ovde ovaj što ima
17 terensko vozilo. Ono što on bude preneo, to je vezano za ovu informaciju." Da li
18 ovo što smo sada pročitali Vam pomaže, na neki način, da se setite ko Vam je
19 preneo informaciju u vezi sa ovim razgovorom i kakve su to informacije bile? Šta
20 je to bilo?

21 O: Ja mislim da se radi o dislo...dislokaciji ovih kasarni iz... iz
22 Sarajeva, iz federalnog Sarajeva. To je... to je u to vrijeme bio moj k... jedini
23 kontakt sa Ratkom Mladićem, jer je on bio... ta kasarna "Slaviša Vajner - Čiča"
24 gdje je Ratko boravio jedno vrijeme, je u neposrednoj bi... blizini linije

25

26

27

28

29

30

1 razgraničenja pril... onaj, i u nastavku je, sa jedno 500 metara, Okružni sud
2 "Kula" i sve što su bile institucije pravosuđa. Vjerovatno sam ja bio kod
3 generala Mladića, i otišao gore na Pale, odnosno negde... ili u hotel "Jahorinu".
4 Ne znam kakvoj... kakvu je informaciju trebô meni Momčilo Krajišnik da... da... da
5 donese, da l' neku ličnu i oko porodice nešto, jer sam imao problema tih dana,
6 ili... ne znam. Ili se radi o informaciji o dislokaciji ovih kasarni koje su bile
7 u okruženju, kasarna "Maršal Tito" i kasarna "Viktor Bubanj" koji su bili na
8 muslimanskom dijelu, odnosno federalnom dijelu Sarajeva. Ne mogu da se sjetim o
9 čemu se radi.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Skoro je 13.50h, današnji pretres je
11 završen.

12 Gospodine Mandiću, vidimo se sutra ponovo u 9.00 sati.

13 Pretpostavljam da smo ponovo u istoj sudnici, zar ne?

14 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Da.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Opet ću Vam dati uputstvo da ni sa kim
16 ne smete da razgovarate o dosadašnjem svedočenju, niti o onome o čemu ćete
17 kasnije svedočiti.

18 Molim sada poslužiteljicu da prvo izvede svedoka i gospodina Tomića iz
19 sudnice.

20 [Svedok se povlači]

21 [Pravni zastupnik svedoka se povlači]

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, možete li nam reći
23 koliko Vam još otprilike vremena treba da završite?

24 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, procenjujem da ćemo uspjeti da to
25
26
27
28
29
30

1 obavimo do kraja sutrašnje prve sesije.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, u roku od sat-sat i po vremena,
3 je li tako? Dobro. Nastavljam sutra u 9.00h u ovoj istoj sudnici, kako je to
4 potvrdio sekretar.

5 ... Sednica završena u 13.49h.

6 Nastavak zakazan za četvrtak,

7 30.11.2004., u 9.00h.

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

ponedeljak, 29.11.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.